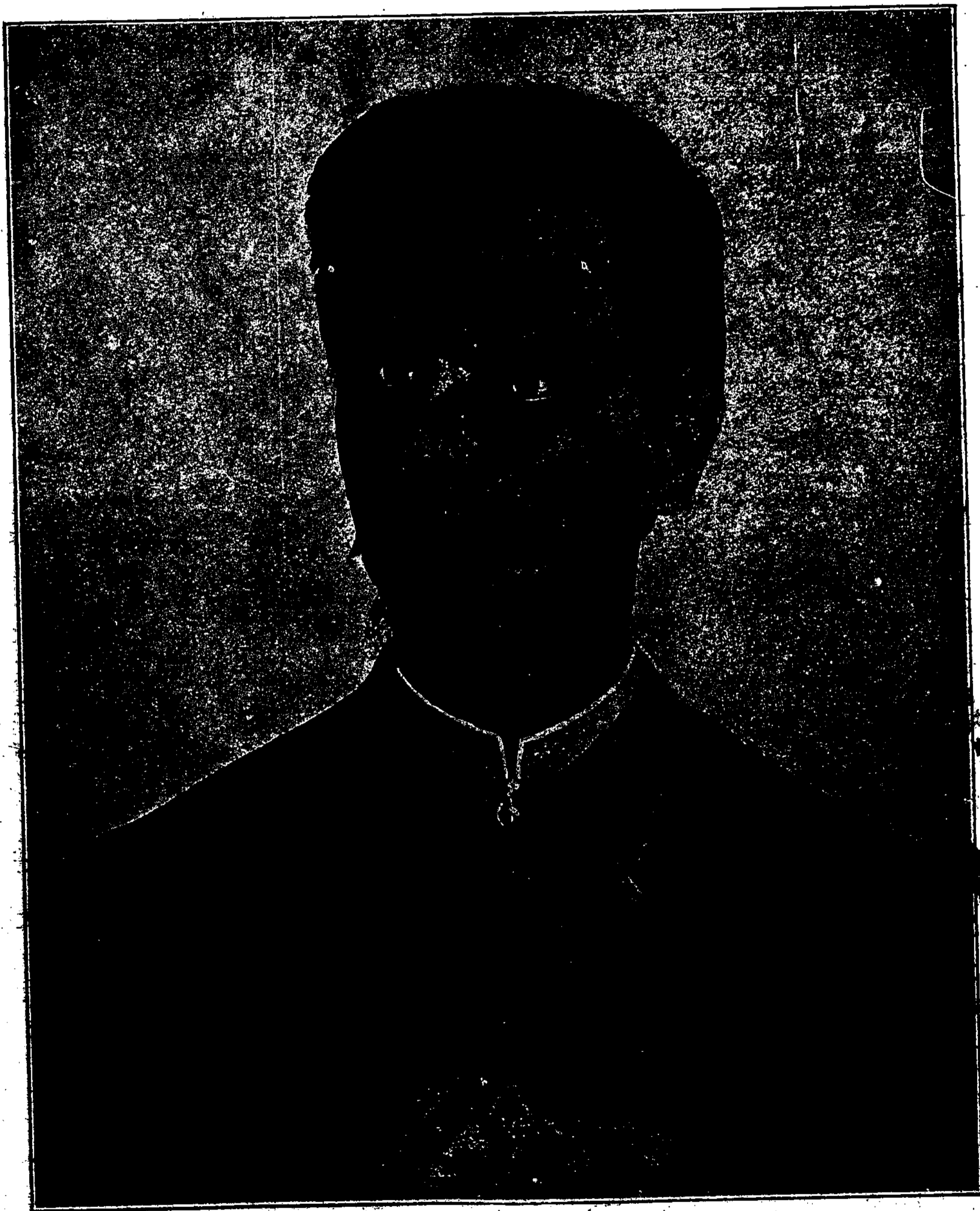

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 5

D-ras Vincas Kudirka

Politikos apžvalga

KLAIPĖDOS ŪKININKAI NEPATENKINTI SAVO AUTONOMINE VALDŽIA

Visame krašte iškilmingai buvo minėta Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos 11 metų sukaktis. Klaipėdos mieste iškilmingą paminėjimą surengė šauliai, o pačios iškilmės sausio 15 d. buvo transliuojamos per radio. Šią sukaktį plačiai paminėjo ir visos Lietuvos lietuviškoji spauda.

Klaipėdoje išėmęs vokiečių dienraštis „Memeler Dampfboot“ sausio 17 d. Nr. 13 11 metų sukaktį pavadino „Klaipėdos okupacijos švente“. Tuo pasipiktino ne tik Klaipėdos krašto, bet ir visos Lietuvos visuomenė. Už tokį valstybės autoriteto žeminimą Klaipėdos krašto komendantas „Memeler Dampfboot“ vyr. redaktorių nubaudė 5000 litų arba 3 mėn. kalėjimo.

Paskiausiai visame krašte įvyksta gausingi ūkininkų susirinkimai, kuriuose priimanamos griežtos rezoliucijos. Ūkininkai nepatenkinti autonominės valdžios netinkamu šeiminkavimu ir ūkininkų reikalais nesirūpinimu.

Rezoliucijose prašo Klaipėdos krašto gubernatorių imtis žygių apsaugoti lietuvių tautines ir kultūrines teises, kurias iki šiol autonominė valdžia visai neigia. Toliau, suprastinti neracionalų autonominės valdžios aparatą, paleisti visus svetimšalius valdininkus iš autonominių ir savivaldybės įstaigų, sumažinti palūkanas už paskolas, surasti tvirtų rinkų žemės ūkio gaminiais ir t. t., nes netvarkingoji autonominė valdžia per 11 metų visa tai negalėjusi ūkininkams duoti.

Sausio mėn. 22 d. buvo Klaipėdos krašto seimelio šių metų sesijos pirmasis posėdis. Lietuvių atstovams pareikalavus rinkti seimelio pirmininku asmenį, mokantį abi krašto kalbas, kaip tai numato Klaipėdos krašto statutas, vokiečių atstovų balsais tyčia buvo išrinktas pirmininku asmuo, kuris nė vieno žodžio nemoka lietuviškai. Tuo būdu dar kartą teko įsitikinti, kad vokiečiai ne tik boikotuoja lietuvių kalbą, bet dargi laužo statuto nuostatus.

Ataskaitinis Žvirblis

LIETUVA PROTESTUOJA PRIEŠ VOKIEČIŲ SUVARŽYMUS

Šiomis dienomis vokiečių vyriausybė sumažino Lietuvai sviesto įvežimo kontingentą beveik iki trečdaliao. Sumažinimas toks žymus, kad per 1934 m. išeis 30% 1933 m. įvežimo. Be to, buvo staiga pakeistas vokiečių vyriausybės įsakymu mažojo pasienio susisiekimo prekių sąrašas. Įnešamų prekių kiekis sumažintas iki ketvirtadaliao. Kadangi mūsų pusėj žemės ūkio produktai geresni ir pigesni, tai žmonės vis dėlto apeidavo šį suvaržymą. Tačiau kai kurie buvo skaudžiai nubausti, lyg už didelį nusikaltimą. Šiais vokiečių vyriausybės žygiais yra suiaulyta Lietuvos — Vokietijos prekybos sutartis. Šie suvaržymai yra dėl Klaipėdos krašto gubernatoriaus teisėtų žygių nepalikti tarnyboje tam tikrų svetimšalių. Lietuvos vyriausybė šiomis dienomis iškėlė vokiečių vyriausybei nota, kurioje protestuojama prieš šiuos vokiečių žygius, kuriais sulaužyti tarptautinės teisės nuostatai apie sutarčių pildymą ir saugumą.

LENKŲ - VOKIEČIŲ POLITINIS SUSITARIMAS

Sausio 26 d. Berlyne pasirašytas politinis susitarimas tarp vokiečių ir lenkų. Dėl šio susitarimo jau ejo derybos nuo lapkričio mėnesio. Šio susitarimo, kuris sudarytas 10 metų, turinys toks: Abi valstybės laiko, kad pribrendo momentas betarpišku susitarimu pradėti naują santykių fazę ir todėl šiuo susitarimu sudaro ateities santykių suregulavimą pagrindą. Pirmoji eilė abi valstybės pareiškia, kad taikos išlaikymas tarp tų dviejų valstybių yra svarbus reikalas tiek joms pačioms, tiek Europos taikai palaikyti. Todėl abi šalys pasižada kiekvieną ginčytiną reikalą išspręsti taikingomis priemonėmis ir nieku būdu nepanaudoti jėgos. Politinėms, kultūrinėms ir ekonominėms problemoms spręsti surasti tokius sprendimus, kurie remtųsi teisingu ir palankiu abiejų pusių interesų išlyginimu. Jeigu per 6 mėn. prieš 10 metų termino pabaigą nebus pranešta apie susitarimo nutraukimą, tai jis lieka galioti ir toliau. Aišku, kad kalbamų reikalų išsprendimas, kurį numato susitarimas, bus ne Tautų Sąjungos ribose, bet tarpusavyje derybų keliu.

LENKŲ - VOKIEČIŲ SUSITARIMO ATGARSIAI IR REIKŠMĖ

Žinios apie šį susitarimą buvo nelauktos, nors ir ejo šio- kios tokios derybos Berlyne ir Varšuvoje. Todėl šis įvykis sukėlė didžiausią sensaciją Europos politiniuose sluoksniuose. Europos spauda nurodo, kad dabar visa Europos politika įein- na į naujas vagas. Prancūzų - lenkų santykiai, kurie visą laiką buvo draugingi ir glaudūs, dabar bus suardyti. Kartu su tu- turės būti suardyti lenkų ir Prancūzijos sąjungininkų — Ma- zosios Santarvės valstybių — santykiai. Tuo būdu Lenkija dabar lieka izoliuota su vienu bičiuliu — vokiečiais, su kuriais turės bendradarbiauti ne Tautų Sąjungos ribose, bet betar- piškai.

Sunku dabar pilnai įvertinti šis lenkų - vokiečių politinis susitarimas, nes dar neaišku, koks yra užkulisinis šio susitari- mo pagrindas. Spėjama, kad Vokietija, atsisakiusi ilgesniam laikui nuo pretenzijos į Dancigą, už tai gavo tam tikrą kom- pensaciją iš lenkų pusės. Itariama, kad kompensacija bus toji, jog Vokietijai bus duotos „laisvos rankos“ Ukrainoje veikti ir, gal būt, Pabaltijo valstybėse savo įtaką išplėsti. Tačiau ligi šiol tie gandai dar nepasitvirtino. Šiaip ar taip, pačiai Lenkijai šis susitarimas turi didelės reikšmės, nes ligi šiol lenkų sien- os buvo tiksliai Locarno sutarties garantuotos, o vokiečiai savo laikų griežtai atsisakė šią garantiją duoti. Dabar lenkai, žinoma, galės rymauti dėl Dancigo koridoriaus, kuris ligi šiol buvo labai opus ir net atrodė, kad be karo neišsprendinas. Žinoma, sunku spėti, kokiais sumetimais vokiečiai dabar stai- ga pasirašė tokį susitarimą, kurį savo laikų buvęs užsienių reikalų ministeris dr. Strezemanas atsisakė pasirašyti (įdomu, ką dabar pasakytų Hitleris, jeigu tokio turinio susitarimą bū- tų pasirašęs Strezemanas?). Tačiau viena aišku, kad vokie- čiai šiuo susitarimu pasiekė prancūzų ir kitų jų sąjungininkų fronto suskaldymą. Nusiginklavimo reikalo išsprendimo išva- karėse toksai priešvokiško fronto suskaldymas turės nemaža svarbės. Nes, jei nusiginklavimo reikalas suirs ir Vokietija galės neribotai apsiginkluoti, tai ji vargiai ar iškęs 10 metų šio susitarimo laikotarpį ir pasistengs anksčiau išspręsti Dan- cigo reikalą. Didžiojo karo patyrimai, kada vokiečiai akiplė- šiškai sulaužė Belgijos neutralitetą, reikalautė reikalauti at- sargiai su jais elgtis.

ESTIJOJE ĮSIGALIOJO NAUJA KONSTITUCIJA

Šiomis dienomis Estijoje įsigaliojo nauja konstitucija. Pa- gal šią konstituciją įvedama valstybės prezidento institucija (ligi šiol ministeris pirmininkas vedavo valstybės galvos pa- reigas). Prezidentui suteikiama didelė galia. Jis turės tvirtinti visus parlamento išleistus įstatymus ir be jo sutikimo nė vienas įstatymas negalės išeiti. Vyriausybei parlamentas ga- lės pareikšti nepasitikėjimą, bet nuo prezidento pareis, ar ji turės atsistatydinti, ar galės pasilikti. Tuo būdu dalis vyriau- sybės funkcijų pereina prezidentui. Jis skirs diplomatinis at- stovus, skirs ir atleis karininkus, valdininkus, tvirtins teismo narius ir skelbs amnestijas. Naujos konstitucijos įsigalėjimo proga buvo Estijoje didelės iškilmės. Estai, anot spaudos ži- nių, parodė didžiausią pasitenkinimą nauja konstitucija.

NAUJA JAPONŲ IMPERIJA KINIJOS ŽEMĖSE

Japonai dabar įkūrė naują imperiją, kurios plotas prilyg- sta maždaug visos Europos plotui. Naujoji imperija apima dabartinę Mandžiūriją, Mongoliją ir Šiaurės Kinijos dalį. Ko- vo 1 d. ligi šiolinis Mandžiūrijos valstybės galva Puji bus vai- nikuotas šios imperijos imperatorium. Šioji imperija vadinsis mūsų ausiai keistai skambančiu vardu — Manmonkuo. Su- prantama, kad naujoji imperija bus japonų įtakoje ir jų va- dovaujama. Mat, šiose žemėse yra labai mažai gyventojų ir todėl ten bus daug vietos japonų kolonizacijai, nes Japonija visų savo gyventojų nebegali išmaitinti. Japonijos kaimynai ir didžiausieji priešai SSSR ir Jungtinės Amerikos Valstybės į šiuos žygius kol kas šaltai žiūri, kadangi jų teisės čia neuž- gaunamos (o dėl Kinijos įsileisti į karą jos nebeneri), tačiau nuo karo su vienu iš tų dviejų kaimynų japonai dabar turėjo atsisakyti, nes, Amerikai pripažinus SSSR, išaugo nauja vie- ninga jėga, su kuria ir japonai nenorėtų kariauti.

Laidžia Vyr. Štabo Sp. ir Svt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Ginklu... Gerbk!

(V. Kudirkos 75 metų gimimo sukaktį minint)

I

Taip, taip, broluži kary... gerbk!

Ir toji pagarba teeina iš tavo širdies slapčiausių gelmių, šviesiausių įsitikinimų ir laisvos valios, nes tu gerbi mūsų himno autorių, bundančios Lietuvos nenuilstamą kovotoją — *Vincą Kudirką*.

Atrodo, tarytum jis neseniai gimęs, gal šiandien dar galėtų gyventi, bet... jau 1958-tais metais Lietuva iškilmingai minės jo gimimo šimtametę sukaktį... Kitaip tariant, jo vienamečių nebeliks, jaunesnioji karta pražils, tu pats — berneli gyvenimo žygi įpusėsi, atsiras naujasai jaunimas, tačiau XIX amžiaus pabaigoje Kudirkos įžiebtas Lietuvos padangėje švyturys spindės po senovei.

Pagaliau amžiai praeis, kartų kartos išmirs, bet kol Lietuva gyvuos, tol skambės iškilmingi jo žodžiai:

... Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!..

Juk kilnios idėjos nežūsta, nors jų skelbėjai, kaip ir visi žmonės, išmiršta.

Taigi kartodami tas idėjas — gerbiame pranašus. Taip, taip!

II

Kada 1858 metai jau baigėsi, kada prislėgta lietuvių giminė, sukandus dantis, tyliai kentė rusų carato jungą, kada lenkai bajorai dar tik rengėsi prieš tą carą maištą kelti, anapus Nemuno, Sūduvos krašte, Paežerių kaimo šiaudinėje pastogėje gimė kūdikis.

Naujus 1859-us metus jis sutiko silpnu verkšlenimu, nes jo plaučiuose jau tuomet tūnojo paveldėtinos džiovos liga.

Tūkstančiai tokių kūdikių gema, daugybė miršta, bet Vincas... išliko.

Ar žiauri gamta jo pasigailėjo, ar Lietuvos likimas taip lėmė, bet kūdikis augo, tėvo kaimenę ganė ir mokėsi rusinamoje liaudies mokykloje...

Vilkaviškio apylinkėje negausu gražių vaizdų, kasdieninis gyvenimas liūdnas, 1863 metų sukilimas ramiems kaimo žmonėms nesuprantamas, o jo pasėkos žiaurios.

Rusų žandarų priespauda, kunigų bejėgiškumas, lenkų - poniakų išdidumas, rusinotojų - mokytojų kvailystė, lietuviško rašto stoka — visa tai sunkiai slėgė tuometinės mūsų liaudies buitį.

Koks gi buvo medžiaginis jos idealas?

Geriausiu, žinoma, atveju sūnų kunigėlių padaryti: netampys bent žagrės, nebijos net valsčiaus pišoriaus, o „iš pono Dievo lockos“ turės duonos su sviestu ir tėvams padės.

Sukrapštes keletą sidabrinių rublių, senis Kudirka siunčia Vincą į Marijampolės „klesas“.

O kas tose „klesose“, atseit, gimnazijoje?

Rusų kalba, lenkų dvasia, o lietuviškam muzikėliui... pašaipa. Vadinas, mokykis, sūneli, rusiškai, galvok — lenkiškai ir dar nedasimokęs — drožk į Seinus: dideliems mokslams, mat, pinigų nėr, o grįžęs su sutana vis tik atsilyginsi. Bus tau ir mums — tėvams gerai.

Klusnus Vincukas važiuoja ir mokosi. Marijampolėje — iki septintos klasės, o paskui Seinuose, kunigų seminarijoje.

Tačiau Seinuose pasijunta būsiąs kunigas — nevykėlis ir grįžta į namus.

Tėvas, kaip tėvas: supyksta ir parodo duris.

Sveiks dingęs dvasios ramumėlis: reikia ne tik toliau mokytis, bet ir dėl duonos kashio kovoti, o tuo tarpu džiova po truputį knaisiojas plaučiuose...

Tačiau Vincas ištesis: baigia gimnaziją ir 1881 metais pasiekia Varšuvos universitetą.

Kažin, gal būtų išėjęs iš Kudirkos ne tik „lenkiškas daktaras“, nes jo palinkimas į muziką, ypač į raštą, būtų suteikęs mūsų pietų kaimynui tolygaus pasididžiavimo, kaip kad šiandien jis mėgsta girtis Adomu Mickevičium, kuris Lietuvą... lenkiškai garbino.

Pagaliau, amžiams slenkant, Lietuva buvo pratusi teikti lenkams tokių dovanų...

III.

Bet šį kartą likimas kitaip nulėmė...

Eidamas jau 24-us gyvenimo metus Vincas Kudirka aiškiai pajunta, kad:

„Mes — ne lenkai,

ne — maskoliai, o

Lietuviai iki šioliai“ ir

amžinai susižada su Lietuva... Su ta pačia Lietuva, kurios sūnumi jis iš paveldėjimo buvo, kuri prieš penketą amžių išsaugojo Europą nuo totorių antplūdžio, atgrasė nuo Pabaltijo plėšruosius germanus ir nulenke atkaklią galvą... tik lenkiškai kalbančiai krikščionybei.

O kas gi po to atsitiko?

Šiurpu prisiminti, nes jos krauju ir syvais tuėčiaviduris lenkas, piktas maskolius, o XIX amžiaus šimtmečiui prasidedant, šeimininkavo joje kas tik norėjo. Kudirkos laikais rusai sakėsi, kad Lietuva tai tuščias žodis, o lenkai visiems tvirtino, kad jos muzikiška kalba jau baigia mirti.

Tarytum nujausdamas, kad mažai jam beliko gyventi, Vincas Kudirka ėmėsi tuomet visai nedėkingo Lietuvos gelbėjimo darbo: ir pačiu laiku!

Tačiau kai kas gal paklaus, bet ką gi galėjo padaryti šitas kasdien džiovos engiamas jaunikaitis?

Tur būt, daug, nes priešai iškart pradėjo Kudirką persekioti: jau 1885 metais jį laukė krata, kalėjimas, iš universiteto ištrėmimas, o vėliau — nuolatinis rusų žandarų sekimas, kuris nesiliovė iki pat jo mirties. Ir dargi jam mirus — niekšai liepė subiaurinti didvyrio paminklą.

Na ir ką gi tais persekiojimais Lietuvos priešai pasiekė?

Tik tai, kad 1890-ais metais pasirodė „Varpas“, kuris sužadino lietuvių sielą iš ilgaamžio miego:

„Kelkite, lietuviai, kelkite!“

Kairėj: dr. V. Kudirka; dešinėj — Kudirkos kapo paminklas: viršuj — toks, koks buvo pradžioj pastatytas; apačioj — rusų nudraskytas

Iš pradžių skurdžiai, bet juo tolyn, juo garsyn „Varpo“ skambėjimas siekė lietuviško muziko pastoges, kėlė jame savivertės reikšmę, jaudino lietuvių protą ir širdį...

Bet rusų carato frontą sustiprino dar du dalykai: tatau buvo lenkų nežabota ambicija ir kai kurių mūsų siškių ištižimas.

O koki buvo Kudirkos rezervai?

Pradžioje vos kelios dešimtys lietuvių inteligentų — aukštųjų mokyklų auklėtinių, kiek vėliau — tiek pat nedrąsiai pasirodančių kunigų, prislėgta liaudis ir ... vis ta pati meile Lietuvai plakanti džiovininko Kudirkos širdis.

Iš kur gi tiek jėgos joje rados?

Žodžiais vargu ar aprašysi, galima tik nujausti...

Manding, kad toje širdyje, kaip gęstančiame židinyje, ruseno dar mirstančios Lietuvos ugnelės paskutinė kibirkštėlė.

O mes iš patyrimo žinome, kad tokios kibirkštys nepaprastai gūvios: pakanka bent kiek į tą židinį žabų pakišti, kai ugnis bematant iškyla, praplinta, ir turime didelį gaisrą.

IV

Taip lygiai atsitiko ir su Vinco Kudirkos skleidžiamomis idėjomis.

Tiesa, jis pats savojo darbo pasėkų nebesulaukė.

Žiauriai džiovos pakirstas, rusų žandarų persekiojamas mirė 1899 metų rudenyje, didžiame skurde, o kažin, gal ir gerokai nusivylęs Lietuvos ateitimi: beveik taip pat, kaip jo tolimas pirmtakūnas Kęstutis, lygiai prieš penktą amžių pasmaugtas Krėvos požemiuose.

Pašėlę rusų caro samdiniai liepė išskusti iš jo paminklo kilnius himno žodžius:

... „Tegul saulė Lietuvos dega mūsų širdyse“...

Bet jiems nepavyko tų žodžių išskusti iš priaugančio lietuviško jaunimo širdžių.

Pažadinta iš ilgaamžio miego Lietuva pabudo ir turėjo nužingsniuoti šviesos, tiesos ir... atkaklios kovos keliais...

Kažin, kaip jaustūsi dar šiandien gyvas bebūdamas Vincas Kudirka?

Ar mes turėtume galimumo patenkinti jo kilniausius troškimus?

Ar tu, kariškasai jaunime, drąsiai galėtum žiūrėti jam į akis?..

Tegu Vinco Kudirkos didžiadvasiškumas, nepalaužiama valia ir pareigos nujautimas lydi tave taip, kaip anuomet lydėjo Kudirką.

Taigi vakarinio patikrinimo ar šiaip iškilnių metu, giedodamas Lietuvos himną, atsimink tą vyrą, kuris nepašykštėjo atiduoti už nežinomą jam gimtojo krašto ateitį viską, ką tik žmogus duoti gali.

Maža to, jo sveikatos ir gyvybės auka buvo ne staiga ir ne vienoje kautynėse atnešta, bet palaipsniui, per ištisus septyniolika metų!..

Tiesa, šiandien Lietuvoje kitokesnės sąlygos, ne kaip XIX amžiaus pabaigoje, bet užtat gimtajai žemelei jausmas mummyse turėjo likti toks pat.

Iš trijų Kudirkos frontų mūsų viduje paliko dar vienas didžiulis frontas: tai dažnas dvasinis ištižimas, darbštumo ir tyro idėjingumo stoka, netikęs pareigų atlikimas ir t. t.

Be to, mums kariams tenka dar svarbiausias gyvenime uždavinys: rengtis ginkluotai kovai dėl nuolat grasomos Lietuvos nepriklausomybės.

Nesame, žinoma, tokie stiprūs, kaip buvome XV amžiuje, bet užtat turime nuosavą kultūringą gyvenimą, kuris teikia nemaža progų tobulėti ir... dirbti — ne tik mūsų pačių, bet ir, anot Kudirkos, žmonių, atseit žmonijos gerovei.

Vis tiek pat, kaip ten paskiriems lietuviams ar net jų tūliems sambūriams aplinkybės klotūsi, bet... per 15 nepriklausomo valstybinio gyvenimo metų padarėme nepalyginamai daugiau ne kaip per penkis verguvės amžius...

Todėl, jei tai mūsų nepriklausomybei grėstų ginkluotasis pavojus, turime mokėti jį atremti.

Bet tam darbui taip jau reikia Kudirkos pasišventimo ir nepalaužiamos valios.

Vadinas, stovėdami ginkluotoje krašto sargyboje, sekime jo pėdomis, nes tuo būdu geriausiai jį pagerbsime.

S. Zaskevičius

Kariai, dramaturgai!

Čia noriu paliesti tik scenos mėgėjus karius, kurie kiekvieną žiemos sezoną daugiau ar mažiau pasireiškia vaidyboje. Bet ką jie vaidina? Kokius veikalus? Dažniausiai menkos vertės, kurie neatitinka karių dvasiai, siekimams ir t. t.

Šią spragą yra pastebėję visi vaidintojai ir rengėjai. Bet, neturėdami tinkamesnių, stato po kelis kartus tas pačias banališkas komedijas ir dramas, atgyvenusias savo amžių.

Kad kariai šioj srityj dirba, liudija dalių korespondencijos „Karys“. Kiekviename jo numeryje rasime, jog dalyse organizuojamos naujos vaidybų sekcijos (trupės) arba senosios rengia vakarus su vaidinimais.

Gyvenimas vietoj nestovi. Jis kasdien rutuliojasi ir žengia ne žingsniais, bet šuoliais. Prieš metus kitus išleisti įvairūs vadovėliai, veikalai, net ir statutai ar kariški ginklai, vis keičiami naujais, — nes senieji jau nebetinka gyvenimo reikalavimams, momentui ir dvasiai. Viskas eina kartu su gyvenimo reikalavimais, o kas atsilieka — žūsta. O mūsų scenos mėgėjų veikalai, nors ir prieš keliolika metų rašyti ir taikyti anų laikų žmonėms, dar ir šiandien statomi. Ir vis kartojami ir valkiojami mets iš metų po scenas, nors jie jau gerokai įgrisę. Bet kuo pakeisti? Nėra. Naujų, tinkamų mėgėjams vaidinti, mūsų dramaturgai dabar visai nerašo. Jei ir parašo, tai tik dideles dramas ar komedijas, tinkamas tik profesionalams artistams. Mėgėjams ne tik nevaidintinos, bet ir jų scenoms nepritaikomos.

Kariai, belieka patiems ieškoti išeities šiai spragai užkišti ir duoti kariškai mėgėjų scenai atitinkamų karių dvasiai ir gyvenimui dramos ar komedijos veikalų.

Minėtam darbui pritraukti visus karius dramaturgus — aktyviosios tarnybos ir atsarginius bei kitus, būtų gera, kad „Karys“ paskelbtų konkursą kariško turinio dramoms ar komedijoms parašyti. Tik kad būtų tinkamos karių mėgėjų scenoms. Visus geresnius ir geriausius veikalus tinkamai premijuoti. Išleisti galėtų spaudos ir švietimo skyrius. Reikia tik kieno nors iniciatyvos šiam darbui organizuoti, o autorių, manau, atsiras.

Gal kas pasakytų, kad nėra temų. Toksai labai klystu. Užtenka tik būti pastabiam, ir visokių temų galima rasti kiek nori. Jos gimsta ir miršta kasdieniam karių gyvenime. Tik reikia jas užfiksuoti plunksna ant popieros ir turėsime tokių perlų, kurie mums atrodo neprieinami.

Kariškieji veikali turėtų pasisekimo ir kito jaunimo mėgėjų scenoje. Ir šie lygiai neša ir kenčia tąjį mėgėjų scenos badą, vargą ir skurdą.

Kariškieji veikalai, lygiai kaip ir „Karys“, išgytų nemaža simpatijų mūsų kaimo jaunime ir papildytų tąsias spragas, kurių dar nieks lig šiol neužpildė.

Jei tobulinamės ir tobulinam visą kariškąjį mokslą ir techniką, tai tobulinkim ir karių mėgėjų sceną, kuri kiekvieną sezoną atgyja ir savo meniškomis pajėgomis praskaidrina mūsų gyvenimą.

Taigi kariai, kas galite parašyti dramos dalykėlių, laikas pagalvoti, kad gyvenimas nestovi vietoj

Karo korespondentų reikalu

„Kario“ 3 nr. sah. pusl. M. Grinius visai teisingai iškelia svarbų reikalą: „Ko pageidauja dalinių vadai“.

Žvilgterėję į „Kariuomenės gyvenimą“ pastebėsime, kad beveik kiekvienas pulkas ar koks kitas kariuomenės dalinys stengiasi per savo spaudos bendradarbius-korespondentus mus informuoti. Tačiau, atidžiai pavartę keletą „Karių“, nors ir nenoromis, pripažinsime, kad permažai ir negyvai apibrėžiami mūsų įdomaus kariuomenės gyvenimo kasdieniai įvykiai. Kodėl taip?

Norinčių bendradarbiauti kariškoje spaudoje buvo ir yra daug. Bet vien gerų norų čia, kaip ir kitur, nepakanka. Reikia geroko pasirengimo, teoretinių ir praktinių žinių, o ypač jauniems korespondentams.

Jau nuo seniai turime įvairių specialių kursų: pionierių, ryšininkų ir t. t., tačiau apie taip pat svarbų karo korespondentų parengimą retai (arba visai ne) teuzsimenama. Čia jau veikia patys spaudos bendradarbiai savo nuožiūra: tobulėja, kaip išmanydami, ar po nepavykusių mėginimų dingsta be žinios.

Spauda kasdien įgauna vis didesnės reikšmės. Kasdien ji vis daugiau reikalauja iš savo bendradarbių. Pripuolamų plunksnos mėgėjų dienos suskaičytos. Kiekvienas spaudos dalyvis, pradėdamas korespondentų ir baigiant redaktoriumi, privalo jau gerai nusimanyti visuose spaudos dalykuose. Tas pats liečia ir mūsų karo korespondentus.

Iš didžiojo karo laikų turime daug gražių pavyzdžių, kai sumanūs plunksnos mėgėjai nuveikdavo milžiniškus darbus. Tai buvo savotiški kovotojai. Ginkluoti, rodos, nepavojinga plunksna, jie skaudžiai įgeldavo priešui.

Turint tai galvoje, neatidėliojant reikėtų parinktiems karo spaudos pionieriams-korespondentams surengti spaudos kursus. Tie kursai turėtų parengti gerą spaudos bendradarbių kadrą. Parengti ne vien taikos, bet ir karo metu veikti plunksna.

Kol dar neturime karo korespondentų parengimo reikalu specialios literatūros, kai negali dabartinių pulkų korespondentai tobulėti savo jėgomis, steikime jiems trumpalaikius kursus. Į tokius kursus galima būtų iš dalių pasiųsti po 1—2 liktinius (o kartais ir tikrosios tarnybos) puskarininkius, eilinius, kurie per tą laiką vispusiškai susipažintų su laikraštinio darbo sritimis ir gerai suprastų patį spaudos technikos darbą. Negalint sukviesti kursantus į vieną vietą, būtų galima išnagrinėti tą reikalą ir už akių, pūnciamomis paskaitomis.

Ir dalinių vadai pageidauja, kad jų korespondentai būtų aktyvūs, visąregiai, teisingi kariško gyvenimo įvykių fiksuotojai. Kad jie įneštų savo rašiniams į draugų-karių tarpą entuziazmą, norą kariškai tobulėti, lenktyniauti. Tai pasieksime tik tuomet, kai bus susirūpinta tinkamu karo korespondentų paren-

Degulių Saulius

Prie plunksnos visi! Naudokit savo kūrybai ilgus žiemos vakarus. O mūsų organas „Karys“ ar kas kitas tegu organizuoja konkursą su atitinkamomis premijomis.

Benas Jablonskis

Kavalerija partizanų kautynėse

Įvadas

Dabartinis karas nepasitenkina vien kariuomenės veiksmis. Į karo sukuri įtraukiama visa tauta visumoje, tariant, visi gyventojai, visa gamyba, visi įrankiai, visos jėgos. Išvadoje — valstybė tampa milžiniška ginkluotosios pajėgos giluma, be ribos tarp fronto ir užpakalio. Tuo tarpu visa, kas fronto kariuomenei kiekvieną minutę reikalinga, gaminama ir tiekama iš gilumos, iš užpakalio: maistas, pašaras, šaudmenys, arkliai, žmonės ir visi kiti papildymai — parūpinami tik fronto užpakaly. Ten įvairūs sandėliai, fabrikai, visoki specialistai, štabai, žodžiu fronto organizmo širdis. Išeina, kad norint nugalėti priešą, reikia nugalėti ne vien fronto kariuomenę, bet drauge ir jos organizmą — papildymų gamybą ir atsargą. Arba iš kitos pusės žiūrint, norint pagreitinti prieš nugalėjimą, reikia fronto kariuomenę atkirsti nuo jos širdies — užpakalio, tariant, palikti be maisto, pašaro, šaudmenų. Šiam tikslui atsiekti yra daug priemonių: 1) masinis oro laivyno užlėkimas — bombarduoja sandėlius, fabrikus, štabus, 2) apkrėsti ar naikinti cheminėmis nuodingomis medžiagomis, 3) rengti prieš gilumoje riaušes, sukilimus ir t.t. ir 4) kavalerijos užpuolimais. Kavalerija šį naikinimo darbą atlieka — 1) reidais ir 2) partizanų kautynėmis.

Reidas — tai atskira strateginė operacija, vadinasi, didelių kavalerijos masių — brigadų, divizijų, korpusų metimas prieš užpakalin tikslu, veikiant iš

užpakalio, praplėsti operacijų eigą. Reide kavalerija kaunasi daugiau frontinio karo taisyklėmis; be to, turi artilerijos, šarvuotųjų. Didžiojo karo pabaiga ir pilietinis 1918—1920 metų karas, t. y. paskystėjęs fronto kariuomenės skaičius, jos nuovargis, demoralizacija, neramumai valstybės viduje, riaušės davė progos sėkmingai pasireikšti, be reidų, ir kavalerijos partizanų kautynėms. Būtent, mesti paskystėjusio fronto gilumon keletą mažesnio skaičiaus kavalerijos rinktinių su aiškiai aprėžtu tikslu: sprogdinti priešą, iš pasaly naikinant ginklų sandėlius, maisto, šaudmenų atsargą, transportus, štabus, telefono-telegrafo įstaigas — žodžiu pribaugti varginti ir taip jau įtemptą prieš gilumą. Trumpai tariant, kavalerijos partizanų kautynės bus tokios nedidelių kavalerijos padalinių kautynės, kurios neturi fronto — turi tik veikimo apylinkę, neturi užpakalio — turi tik laikymosi centrą, neturi pagaliau, ir centralizuoto, nuolatinio vadovavimo abiems ginkluotoms šalims.

Šią kavalerijos kautynių rūšį ir noriu paliesti.

Kavalerijos partizanų rinktinės

Partizanų kautynėse kavalerija dalyvauja atskiromis rinktinėmis. Rinktinės jėga ir sudėtis įvairi, paprastai, atvirkščiai proporcinga jos judesio paslaptumui ir judrumui. Didelės rinktinės (kaip pav. brigados, divizijos reide) paslaptumo išlaikyti negali, dėlto yra pasirengusios atviroms kautynėms; parti-

Kauno įgula ypatingoje tarnyboje

Visą pasaulį stėgia sunkmečio našta. Įvairiuose kraštuose labdaringos draugijos rengia rinkliavas pinigais ir daiktais vargšams sušelpėti. Visur tose rinkliavose dalyvauja kariai su savo orkestrais ir gurguolėmis.

Todėl ir Kaune sausio 21—24 d. Žmogaus globos draugija surengė didžiulę rinkliavą. Joje dalyvavo įgulos kariuomenės dalių kariai-ugniagesiai, trimitininkai ir būgnininkai, o taip pat gurguolių vežimai. Iš kitų geros valios piliečių prie rinkliavos ypač prisidėjo šauliai ir studentai bei studentės. Surinkta arti 7500 lit. pinigais ir daug įvairių daiktų, daugiausia drabužių ir skalbinių. Pavelksite atvaizduoti rinkėjai ir aukų prikrautas K. A. M-jos vežimas.

Smečchausko foto

Jaunieji kareiviai mokomi
arklius valyti
Pajaujo foto

zanų rinktinės kaunasi tik iš pasalų užpuldamos, kautynių neveda, vadinasi, rinktinės jėga turi būti tokios sudėties, kad laiduotų judrumą, lankstumą ir paslaptumą. Tai bus būrio, eskadrono ir kelių šimtų kardu sudėtis. Be to, tokia sudėtis dar priklauso: 1) nuo laiko, kaip ilgai teks veikti prieš užpakaly, 2) nuo aplinkybių, 3) nuo kautynių savybių, politinių bei karinių tikslų; visais šiais atvejais — viena sąlyga: turi būti tokios sudėties ir jėgos, kad numatyta puolimo objektą galėtų apsupti iš visų pusių ir kad tokia rinktinė veiktų griežtai apręžtoje apylinkėje.

Kav. partizanų rinktinių formavimas ir jų siuntimas veikti yra vyriausios vadovybės dalykas. Rinktinė formuojama arba 1) vien iš savanorių arba 2) skiriant tam tikrą visą padalinį. Tiek vienu, tiek kitu atveju formuojant turi būti užtikrinta: partizanų drąsa, aukšta moralė, pasiryžimas, prieš kalbos mokėjimas, prieš ginklų pažinimas, geras vietos žinojimas ir visiškai nuo visko, nuo žemiškų gėrybių atsisakymas. Tai reikalinga todėl, kad mažiausias partizano palinkimas šį tą sau atsiminimui pasigrobt (o progos bet ką pagrobt yra per visą veikimo laiką) sukels gyventojų neapykantą ir sudarys pavojų būti išduotiems.

Dėl rinktinės apginklavimo yra dvejopų nuomonių: 1) apginkluoti savo ginklais, o prieš ginklais mokėti visai gerai naudotis, 2) apginkluoti vien tik tokiais ginklais, kuriuos vartoja priešas. Tokių išvadų padarė bolševikai ir lenkai iš paskutiniojo 1920 m. karo patyrimų. Žinoma, tai gali būti visai aiškinama ir visai apginkluojama, bet vis tik liekasi viena išvada: šaudmenų papildymas kav. partizanų rinktinei iš savo kariuomenės neįmanomas. Taigi, po pirmojo užpuolimo šaudmenimis tektų naudotis iš prieš užgrobtų ginklų sandėlių, transportų ar nuginkluoto padalinio. Lengvųjų kulkosvaidžių imama kuo didžiausias skaičius, sunkiųjų — imama tik tuomet, jei leidžia veiksmų apylinkė. Piekės neimamos, jų vietoj duodamas didesnis revolverių ir granatų skaičius. Visos kitos ginklų priemonės, dėl rinktinės ypatingo paslaptumo, tariant, atsipalaidavimo nuo kelių, ne-

imamos arba imama visai mažas kiekis ir tai su sąlyga, jei netrukdytų judesio ir leis veiksmų apylinkė.

Kadangi arkliai bus šeriami vietos ištekliais — gurguolės taip pat neimamos. Į balno krūvi sudedama tik: 1) avižų davinys, 2) sausas žmogui davinys dviem dienom, 3) valymo įrankiai, 4) atsarginės pasagos; antklodė tai pat neimama — apsikloti vartojama gunia. Žodžiu, arklys stengiamasi apkrauti kuo mažiausia, kad netrukdytų judrumo, kad būtų ištvermingesnis. Pačių partizanų apdaras visoks: 1) savo kariuomenės drabužiai, 2) prieš kariuomenės drabužiai, 3) vietos gyventojų drabužiai. Karo istorija ir paskutinių karų pavyzdžiai rodo visus tuos būdus.

Partizanų rinktinės sudėty turi būti pakankamas skaičius specialistų: šoferių, mašinistų, telegrafistų, telefonistų, sprogdintojų. Tiek didžiajame kare, tiek lenkų-bolševikų kare, buvo daug atsitikimų, kad partizanai, įsijungdami į telegrafo laidus, leido klaidinančias į priešo štabus telegramas, sukeldavo panikos prieš vadovybę ir rezultate pasirodydavo visuomet iš tos pusės, iš kurios priešas visiškai nelaukdavo.

Konkretus iš 1861—65 m. Š. J. Amerikos Valstijų partizanų karo pavyzdys ir šiandien nepasenęs: atvyko karo traukinys, lydymas ištisos komandos, vienoj stotyj truputį stabtelėjo; komanda išvairkščiojo į bufetą užkasti, apsipirkti. Tos progos laukė keli partizanai išoko į traukinį, į garvežį, į traukinys nuvažiavo. Rezultate — šis traukinio manevras: 1) sustabdė judėjimą ta linija visai parai, 2) visas karo traukinio turtas buvo sunaikintas, o buvo galima, išnešta.

Kavalerijos partizanų rinktinės veiksmų objektai

Rinktinės viršininkui vadovybė duoda tik uždavinį, o vykdo jį visiškai savarankiškai, nes, veikiant prieš užpakaly, jokios pagalbos ar nurodymų iš savo dalių susilaukti netenka.

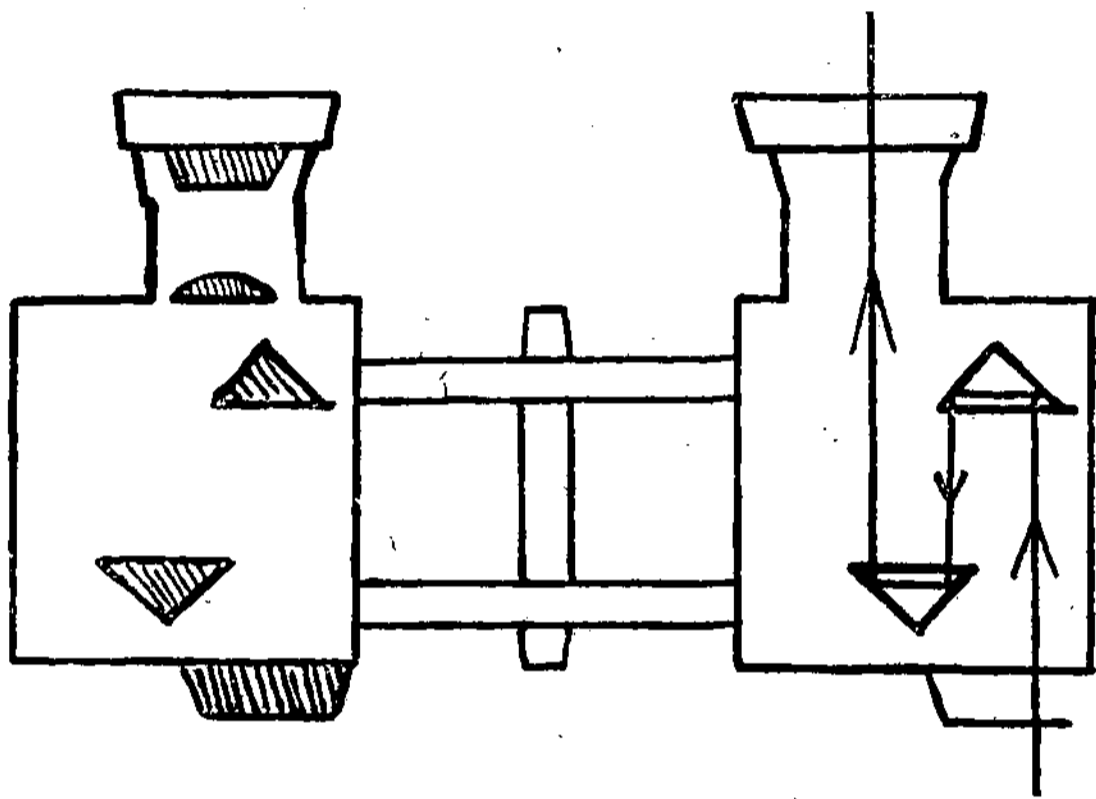
Dažniausieji uždaviniai bus:

1. Naikinti geležinkelio tiltus, kelių mazgus svarbesnėse prieš susisiekimo linijose.
2. Naikinti ryšio tinklą prieš susisiekimo, maitinimo bazėje.

Žiūronas ir jo skaičiavimai

Kiekvienam kariui tenka susidurti su žiūronu. Bet, norint juo tinkamai naudotis, reikia tam tikro supratimo ir patyrimo. Tai svarbu, tuo labiau dabar, kad žiūronas vis daugiau ir daugiau naudojamas dalinių ir atskirų vykdytojų. Pavzd., sunk. kulk. būriuose ar lengv. kulk. grandyse tam tikri pareigūnai žiūronu aprūpinti. Išjojusiam žvalgyti labai pravartu žiūronas, pastatytam kur sekti — taip pat ir t. t. O be to, ypatingos reikšmės turi sprendžiant atstumų ugniai vadovauti ar pataisyti.

Apskritai, žiūronai jau seniai išrasti ir seniai vartojami. Dabartiniai mūsų karo žiūronai, palyginus, nelabai seniai išrasti. Vokiečių Zeiss'o firma 1895 pasiūlė vartoti prizminius žiūronus, kur vaizdai atgręžiami kartotiniu atspindžiu tiesiakampėse prizmėse. Tai geriausiai nusakys jį žiūrono schema.

Vadinasi, spinduliai nuo kurio nors daikto iš pradžios pereina per reikiamąją linzę (optiškas stiklas gaubto paviršiaus), kuri yra žiūrono objektyvas (stiklas atgręžtas į daiktą), paskum pakliūva į prizmę, kur atšoka du kartu. Čia gauname atvirkštinį vaizdą, kurį savo rėžtu atsuka vėl du kartu kita prizmė; pagaliau, per okuliarą (akies stiklas — akinis) akis mato stačiai ir aiškiai.

Visa tai vadinama prizminė atverčianti Porr'o sistema. Sistema, kaip matome, sudaryta iš dviejų stačiakampių prizmių pilno vidaus atsimušimo, kur atmušančios plokštumos sudaro statų atsimušimo kampą. Kiekviena kalbamų prizmių atverčia vaizdą ir nukreipia spindulių kryptį 180°, t. y. kaip tik priešinga pirmajai kryptčiai.

Dabar prieikime prie mums rūpimo skaičiavimo, kuris vykdomas su žiūrono matuojamu tinkleliu. Jis yra dešiniajam žiūrono vamzdy ir išgraviruotas stiklinėj plokštelėj. Bendras tinklelio vaizdas parodytas 2 brėžiny.

Išžiūrėkime. Tarpeliai tarp ilgesniųjų brūkšnių yra 0—10 didumo (brėžiny skaičiai tik dešimtimis pažymėti), o tarp ilgesniojo ir trumpesniojo brūkšnio 0—05 didumo (brėžiny visai nepažymėti). Tas tinkelis, kaip matome, kryžiaus pavidalo. Tokiu būdu jis tarnauja statiniams ir gulstiniams matavimams. Tiek statinių, tiek gulstinių tarpas ir brūkšniai yra vienodi. Čia tik tiek galime pridėti, kad jie yra vienodi tam tikros firmos žiūronams, tai yra, padarytiems išmatavimams. Kiti žiūronai gali turėti kitų (pvzd.

3. Naikinti aerodromus.

4. Paraližuoti etapo linijas — maisto, ginklų sandėlius, artilerijos, inžinerijos atsargą.

5. Naikinti štabus ir karo administracijos įstaigas.

6. Užpuldinėti užpakaly besiilsinčias ar besiformuojančias kariuomenės dalis, rezervus, siunčiamus į frontą padalinius.

7. Naikinti įvairią medžiagą, rengiamą karo tikslams, tiltams, brastoms, keliams.

8. Dezorganizuoti morališkai ne tik kariuomenę, bet ir gyventojus — sukelti nerimą krašte.

Vykdam vieną ar kitą uždavinį, pirmiausia reikia atsidurti prieš gilumoje.

Kavalerijos partizanų rinktinių įsibrovimas prieš teritorijon

Pats įsibrovimas atliekamas arba: 1) mobilizacijos periode, 2) operacijų pradžioje, arba 3) operacijų eigai išsiplėtus. Ar vienu ar kitu atveju sprendžia reikalą aukštoji karo vadovybė, nes ji viena tegali geriau nuspręsti, kada ir kur tokius kavalerijos veiksmus galima pavartoti.

Mobilizacijos periode — svarbu sutrukdyti priešui mobilizuotis, koncentruotis, trukdyti vykdyti pirmuosius kautynių planus. Bet tai sunkus ir labai pavojingas momentas: visa tauta apimta karingo ūpo keršyti priešams, visi pasiryžę gelbėti kraštą. Šiame periode įsibrovusi rinktinė gali ir neturėti ko veikti. Pavyzdys, 1920 m. lenkų-bolševikų, lenkų-lietuvių

karas: 1) bolševikų kavalerija įsibrovė Lenkijon ir pradėjo terorizuoti gilumą; rezultate — pakilo didžiausia šaly neapykanta, net pusiau bolševikai ir socialdemokratai stojo savanoriais vyti įsiveržusius bolševikus. 2) Lenkų kavalerijos brigada įsibrovė Lietuvon — net prie Kėdainių atslinko. Rezultate — nieko nenuveikė, nes savanoriais gaudyti įsiveržusių lenkų partizanų stojo ne tik suaugę ir visokių politinių nusistatymų vyrai, bet ir jauni gimnazistai su savo mokytojais, net ir moterys verbavosi. Kiekviename žingsnyje sutiko pasipriešinimą, visada pranešdavo apie vietą, kurioje lenkai pasirodydavo.

Išvada: šiame, mobilizacijos, periode įsibrovimas galimas tik tuomet, jei toje valstybėje yra daug paglemžtų tautinių mažumų arba daug palankių gyventojų.

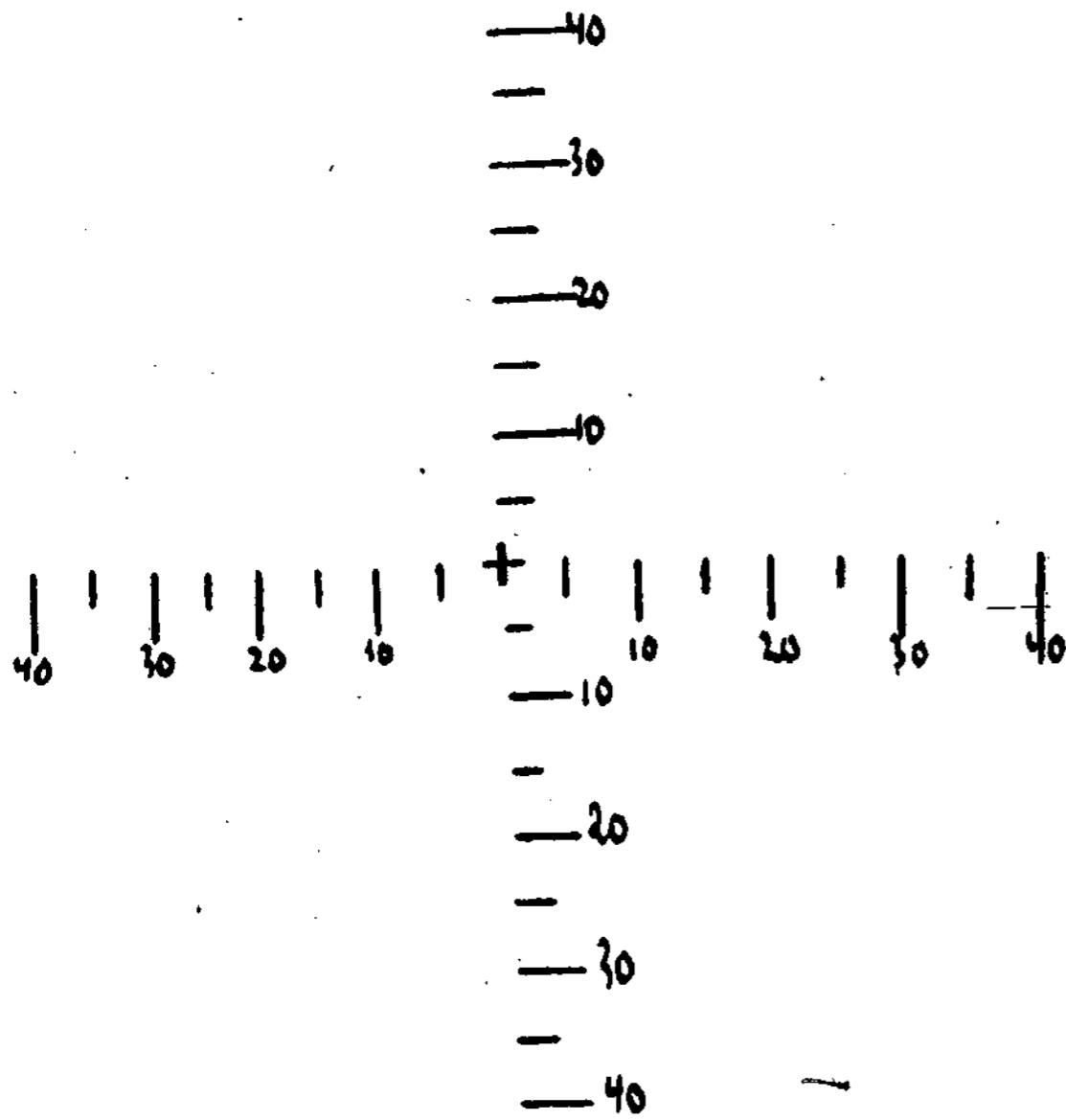
Visai kitas vaizdas įsibrauti kautynių operacijai išsiplėtus: pakilusio ūpo karštis atslūgo, kariuomenė apsvaigo nuo ginklų, gyventojai pajuto karo naštą, laukia taikos bet kokiomis sąlygomis, fronto giluma įtempta. O ten, kur įtempta, ir silpna — kav. partizanų kautynėms yra plati dirva.

Pats įsibrovimas visai vykdomas: pro atvirą sparną, pro neužimtus prieš kariuomenės tarpus ir, pagaliau, pralaužtame fronte. Kiekvienu atveju tai priklauso nuo vadovybės, gyventojų palankumo, politinių bei karo aplinkybių ir nuo turimų tam reikalui laisvų jėgų.

(B. d.)

Kav. kpt. B. Grigas

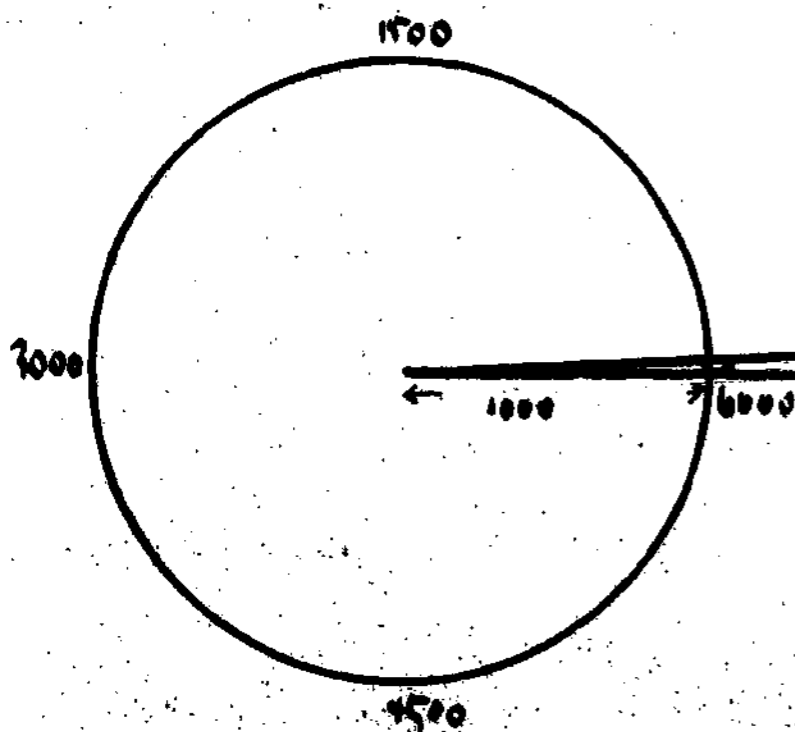
Zeiss'o vieni, Bratislava's — kiti). Tai pareina tik nuo skaičiavimui paimto pagrindo. Kaip tai išeina — pamatysime toliau. Bet dabar galim įsidėmėti, kad žiūronai su šituo tinkeliu tinka ne vien tik žvalgyti, seksti, bet spręsti atstumus, pataisyti artilerijos, sunk. kulk. ir kitą ugnį.

Br. 2.

Dabar pažiūrėkime, kaip tinkelis išskaičiuotas ir kaip jo padedami galime skaičiuoti. Visų pirmausia, jis pritaikytas prie artilerijos taikymo ir skaičiavimo prietaisų. Tiesiog labai daug kas ir iš ne artileristų girdėjo apie kampį ir jo skaičius. Tokių skaičių labai daug minima per artil. šaudymus, manevrus ar pagaliau per pratimus (Taip pat buvo galima girdėti ir per poligono radio pusvalandį, kur buvo inscenizuota artilerijos šaudymas!). O tai išeina taip pat, kaip apskritime, kuris, paprastai, dalomas į 360° , o artileristai savo išskaičiavimų ratą yra padaliję ne į 360° , bet į 6000 lygių dalių (Tai grynai praktikos reikalui, pačios distancijos ir išskaičiavimų parankumui). Tik dar reikia pridėti, kad tokių ratų sistema yra stati ir gulsti. Vadinasi, visai panašiai, kaip žiūrono tinkelio. Dabar pažiūrėkime kaip tai santykiuoja, kaip matuojama ir kaip apskaičiuojama.

Čia taip pat galvojame, kaip jau kartą (žr. „Kario“ 41 Nr. „Mažasis tolimatis“) esame galvoję apie panašių trikampių kraštinių santykius. Vadinasi, jei prietaiso matas santykiuoja su kuriuo nors daiktu

Br. 3.

taip, kaip prietaiso ilgis su atstumu iki daikto (arba daikto aukštis su prietaiso aukščio kampu), tai mes, turėdami 3 žinomuosius, visados surandame nežinomąjį. Kiekvienas 6000 rato dalmuo santykiuoja su rato spinduliu šitokiu būdu:

Kurio nors apskritimo spindulio šiuo atveju pažym. D = distancija (vietoj R = spindulys) vienas dalmuo yra santyky, kaip

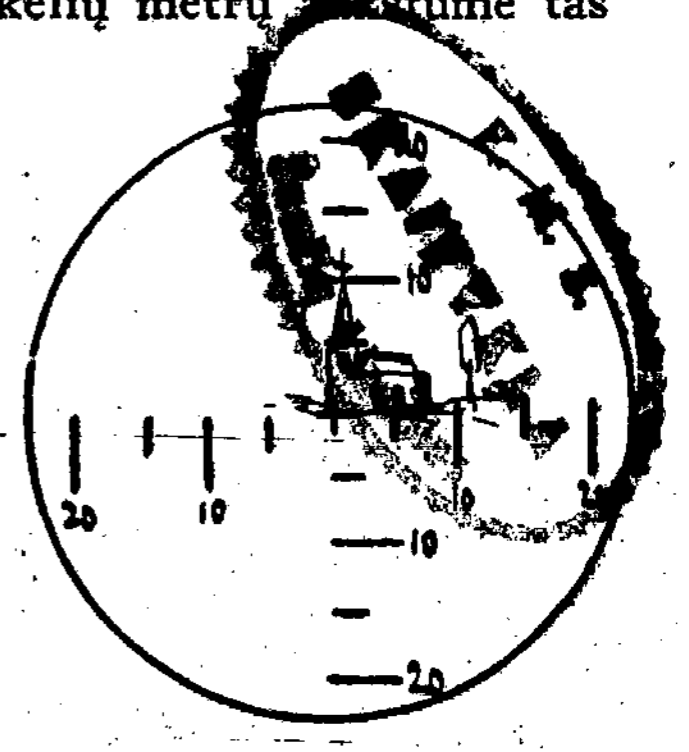
$$\frac{2\pi D}{6000} = \frac{6,2 \cdot D}{6000} = \frac{D}{955} \approx \frac{1D}{1000}$$

Žiūrėk 3 brėžinį.

Žinome, kad π (pi), tai yra skersmens santykio su apskritimu ilgis žymimas, kuris su mažu netikslumu yra 3,14 (bet praktikos reikalus visai patenkinama), kaip pastovus skaičius. Norint gauti apskritimo ilgį, reikia apskritimo spindulį padauginti iš $2\pi R$. ($C = 2\pi R$). Kas čia ir nuveikta. Tokiu būdu gavome dalmens $\frac{1}{1000}$ santykį. Šitoji tūkstantinė reiškia ne

ką kitą, kaip tik paminėtą dalmenio santykį su spinduliu. Imkime pavyzdį. Jei ratas pagal nuvizuotą prietaisą parodo, pvzd., 0—05 kampą, tai mes galvojame, kad 5 rato dalmenys santykiuoja su atstumu (spinduliu) kaip 5 tūkstantinės. Kaip žinome, tūkstantinė turi dar kai kurių nukrypimų, bet jie jau nebežymūs (praktikoje). Čia dar reikia atsiminti, kad šitos tūkstantinės, paprastai, skaičiuojamos dviem skaičiais, pvzd., 11—35 (vienuolika — trisdešimt penki arba (viens, viens — trys, penki) ir reikštų 1135:1000 arba 0—14 (nulis — keturiolika) 14:1000 ir t. t. Tie skaičiai po du yra ne kokia matematika, bet tik patogumas, nes ir telefonu kalbėdami sakome po du skaičiu: lengviau pasakyti ir, apskritai, lengviau atsiminti.

Taigi, pažiūrėję į mūsų žiūrono tinkelį, rasime tuos pačius skersmens ir apskritimo santykius iš $\frac{1}{1000}$. Kaip reikia su tokiu tinkeliu atmatuoti, kaip derinti su $\frac{1}{1000}$ ir, pagaliau, išskaičiuoti? Imkime kelis pavyzdžius. Sakysim, žiūrime pro žiūroną ir matome kurį nors daiktą, kuris, leiskime, telpa 0—10 dalmenyse. Tai yra, brūkšnelis, kuris žiūrone pažymėtas + (jį galime skaityti 0, arba kita brūkšnelį pasiimti ir atskaičiuoti) sutampa su daikto apačia, o daikto viršus su 10. Čia mes galime pasakyti, kad daiktas turi 10 tokių vienetų, kaip mūsų atstumas tokių vienetų 1000. Pavzd., tegu 5000 m atstume telpa į minimą 0—10 tarpeklių bažnyčios bokštas. (Žiūrėk 4 brėž.). Kyla klausimas, kelių metrų atstume tas

Br. 4.

bokštas? Tada skaičiuojame taip: (trikampio panašumas, geometrinė proporcija)

$$5000:1000 = X:10 \quad (1)$$

arba kitaip parašydami:

$$\frac{5000}{1000} = \frac{X}{10} \quad (1a)$$

Dabar ieškodami nežinomojo ir atlikę veiksmus rasime:

$$X = \frac{5000 \cdot 10}{1000} = 50 \text{ m.} \quad (2)$$

Vadinasi, ligi bokšto 50 m. Paimkime dar kitą pavyzdį, kur galėsime surasti atstumą, jei žinosime aukštį ir jo kampą tūkstantinėmis. Tam tikram atstume nuo mūsų auga medis ar matyti tam tikras stiebas, kurio aukštį mes žinome. Tegu bus 20 m aukščio. Tada matuojame medžio aukštį tinklelio dalmenim ir randame, kad aukštis yra 0—05, t. y. lygus 5 tūkstantinėm. Tada galėsime sudaryti ir čia geometrinę proporciją:

$$\frac{20}{5} = \frac{X}{1000}$$

išskaičiavę turėsime:

$$X = \frac{20 \cdot 1000}{5} = 4000 \text{ m.}$$

Vadinasi, mūsų daiktas, kurio aukštį žinojome, yra atstu per 4000 m = 4 km.

Tokiu pat būdu galime spręsti ir gulsčius nutolimus nuo vieno daikto iki kito, kada mes žinom bendrą atstumą iki jų arba, kada žinome jų kampą, o nežinome atstumo. Galime paimti porą pavyzdžių. Pvzd., esame 1,5 km atstu nuo priešos šaulių linijos, kur kalvų keterų aukštumose matyti priešos sunk. kulk. lizdai, ir norim sužinoti faktiškąjį jų tarpą mūsų ugniai vadovauti. Imame žiūroną ir iš gulštino tinklelio brūkšnelių išskaičiuojame, arba sutalpiname tinklelio brūkšnelių tarpeklį su tarpu tarp priešos sunk. kulk. Tegu randame, kad užima 0,45. Tada sudarome proporciją (kartotinę-geometrinę), taip galvodami:

$$\frac{1500}{1000} = \frac{X}{45}$$

skaičiuodami gauname:

$$X = \frac{1500 \cdot 45}{1000} = \frac{135}{2} = 67,5 \text{ m}$$

Taip pat galime išskaičiuoti ir atstumą, jei tik žinome kurio nors daikto aukštį. Aišku, kad, kiekvieną kartą su žiūronu skaičiuodami, turėsime tam tikrą paklaidą. Bet paklaida, pareinanti nuo rankos, akies judesiu, vis dėlto žymios reikšmės praktiškam karo dalykui nepadarys.

Pagaliau, galime skaičiavimus dar labiau supaprastinti. Paprastai, atstumą dalome iš 1000 ir dauginam iš brūkšnelių skaičiaus. Pvzd.:

$$\frac{3000}{1000} \cdot 10 = 30 \quad (1)$$

Galime ir dar paprasčiau parašyti:

$$(3000:1000) \cdot 10 = 30 \quad (2)$$

Norėdami surasti atstumą, žinodami kurio nors daikto aukštį, darome atvirkščiai: daikto aukštį dalome iš tūkstantinės kampo ir dauginam iš 1000.

$$\frac{25}{5} \cdot 1000 = 5000 \quad (1)$$

$$\text{Paprastiau } (25:5) \cdot 1000 = 500 \quad (2)$$

Čia dar gali būti kokie nors kiti žiūrono pritaikymai ar klausimai. Todėl panagrinėsime kai kuriuos žiūrono ženklus ir atsiminsime kai kuriuos dėsnius ir taisykles iš optikos (šviesos) mokslo.

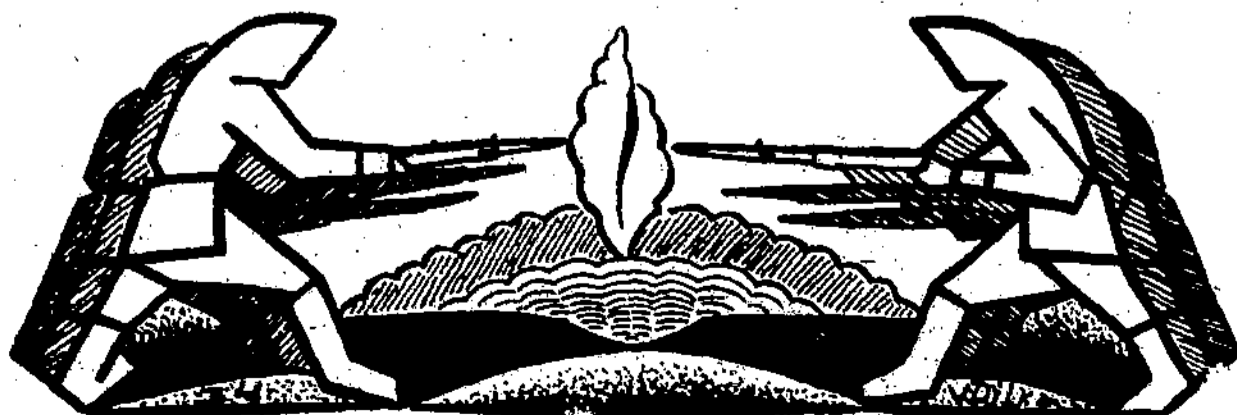
Labai dažnai ant žiūrono vamzdžio išlenkto galo galime matyti skaičių su ženklais: $6\times$, 8×24 , $6^* \times 30^*$. Tai reiškia žiūrono vaizdo padidinimą, arba „pritraukimą“. Be to, galime ir išskaičiuoti kai kuriuos duomenis. Pav., jei žiūronas didina $6\times$ (šešis kart) ir objektyvo skersmuo 30 mm, tai žinom, kad okuliario stiklas bus 5 mm. Gali būti ir didesnio padidinimo žiūronas, bet okuliario stiklo skersmuo bus tas pats. Pavz., jei paimsime $8^* \times 40^*$ (nes $40:8=5$ mm). Taip pat reikia nusimanyti apie matymo lauką (arba matymo kampą), kurį duoda žiūrono stiklų konstrukcija. Paprastai, po tinkleliu yra sudėtinis okuliaras (kelner'io), kuris sudėtas iš paprastos sukamosios lizės (kolektyvo — kelių stiklų) ir sudėtinės achromatinės akies lizės. Toks okuliaras turi matymo lauką iki 50° , kas tikro matymo (paprasta akia) kampui atitiks su žiūrono $6\times$ padidiniu $50:6=8,3^\circ$. (arba 1—40 kampo dalmenį). Taigi, matymo kampas su žiūronu žymiai didėja.

Taip pat reikia prisiminti apie žiūrono pritaikymą savo akim. Čia turim taip pat tam tikrų pažymėjimų tam tikroj žiūrono (dioptrinėj) skalėj (lentelėj). Normaliom akim atitinka 0 brūkšnys, o jau žmonėms žemažiūriams reikia sustoti ties kitokiu brūkšniu, su minuso ženklu. Tik reikia taip nustatyti, kad vaizdas būtų aiškus. Tiems žmonėms, kurie tolregiai, yra + brūkšniai, kur vėl pagal matymą nustatoma. Be to, pats žiūronas, vamzdžio atžvilgiu, taip pat pritaikintinas, pasukant vamzdžius jų išilgine ašim. Geriausiai tinka 65 mm brūkšnys vidutiniams platumams.

Dažnas žiūronų vartojimas karo lauke iškėlė dar kitų reikalavimų. Būtent, kad žiūronas didintų ir duotų didesnę matymo lauką, taip pat, kad būtų galima sekti su dujokauke. Dabar tai jau išspręsta ir Zeiss'o firmos yra išleistų tam tikrų specialių žiūronų, kurie patenkina kalbamus reikalavimus.

Kaip matom, žiūronas patenkina visas ginklų rūšis ir visose aplinkybėse. Kavalerijai — žvalgyboj, iš tolo pamatyti, patikrinti priešą, artilerijai, s. k. daliniams ir šiaip šaudant — šaudymo ir korektavimo atžvilgiu.

Kpt. Žlabis

Viršila Ažuolas atsargoje

Draugų pramintas „brolyti“, viršila Ažuolas paskutinį kartą apsijuosė karininko diržu su perpetiniu. Šiandien jo atsisveikinimo diena su kariuomenės gyvenimu.

Iš lengvo, su dideliu pasigėrėjimu kišdamas perpetį pro munduro antpetį, viršila pajunta, kad čia jis ištarnavo dešimtį metų. Tai ne dešimt dienų! Visos jo mintys, troškimai, liūdesiai ir džiaugsmas buvo augte suaugę su tuo žalsvuojų munduru, standžiai susegiotu ant plačios krūtinės. Šiuo momentu jis jaučia kaip likimo ranka plėšte plėšia iš jo gyvenimo tuos dešimtį metų — draugus, pastangas, troškimus...

Viršila Ažuolas nutarė išeiti į atsargą. Sunku buvo suprasti, kodėl jis taip nutarė? Visame pulke buvo laikomas geriausiu liktiniu, pačiame savo jėgų pilnume (prieš pustrėčio mėnesio šventė 30 metų sukaktuves), įsigyvenęs ir visų mylimas.

— Ką tu sugalvojai? — teiravosi draugai.

— Pamatysit, — atsakydavo paslaptinai.

Tik prieš porą savaitių vyr. pusk. Grajauskas paskelbė puskarininkių ramovėje paslaptį.

— Žinot, ką aš girdėjau?

— Na, na?! Tu visada ką nors išpranašauji

— Viršila Ažuolas už trijų savaitių iškels vestuves!

— Gerai. Jei tu žinai, kad vestuvės tikrai įvyks, tai turi žinot ir su kuo ir kur jos bus?

— Žinau!

—?! — Visi užkando žadą. Taip labai norėjo sužinoti Ažuolo sužavėtoją.

— Nesakysiu — jūs jos nepažįstat. Aš tik tiek žinau, kad gauna du tūkstančius litų pasogos. Vestuvės bus jos tėviškėje — kur tai apie Plungę. Žmonės šneka, kad labai graži mergytė.

— Žiūrėk, koks kapitalistas! Juk ir pašalpą gaus už ištarnautus dešimtį metų. — Skaičiuoja v. p. Bitinas.

— Aišku. O ką manai: mūsų Ažuolas kvailas, kad be reikalo mestų tarnybą? Matyt, turi išskaičiavimų.

Taip kalbėjo apie Ažuolą jo draugai. O jis pats apie save beveik nieko nekalbėjo, nors buvo labai atviro būdo.

Likt. puskarininkiai Ažuolui kėlė išleistuves savo ramovėje. Buvo pasakyta daug kalbų, išgerta, išsibučiuota su draugais.

Sutvarkęs diržą, Ažuolas užsidėjo kepurę. Iš kišenius išitraukė veidroduką. Išsišiepė.

— Paskutinį kartą... Nieko! Laikykis, brolyti! — Kalbėjo pats į save. Staiga prisimine savo žodžius pasakytus dešimties metų ginklo draugams, atsisveikinant išleistuvėse:

— Buvo daug karčių valandų. Ne kartą teko sukąst dantis. Bet visa tai išnyko, kaip dūmas. Šiandien man tikrai gaila palikt tai, kuo ištisus dešimtį metų gyvenau. Sakau visiškai atvirai — man labai gaila. Aš netikėjau, prieš tris savaites duodamas raportą, kad pulko gyvenimas yra tapęs man antruoju tėvu. Aš negaliu jo palikt! Aš negalėsiu jo užmiršt! Niekada, Kur bebūčiau, skurde ar turtuose — visada prisiminsiu, kad čia praleidau gražiausiąją savo gyvenimo dalį — jaunystę. — Kariuomenės gyvenimi-

mas užgrūdino mane! Aš žinau, kad mano likimas šaukė mane į naują kovą ir aš būčiau bailys, jei atsisakyčiau eit. Taip, mane šaukia mano likimas! Aš negaliu ilgiau sėdėt, nes pasenęs nebetiksiu nei čia, nei civiliam gyvenime...

Žiūrėdamas į savo akis veidrodyje, Ažuolas tyliai klausėsi savo žodžių. Staiga sukando dantis, įkišo veidrodėlį į kišenę ir išėjo į kuopos raštinę atsisveikint su kuopos vadu.

Buvo lygiai 11 val.

Raštinė tuščia. Ant kuopos vado stalo guli užsiėmimų žurnalas, kuopos antspaudas, lapelių krūva raportams, rašalinė; ant antrojo — kuopos raštininko stalo, miega šaudymo lapeliai, krūva rašomojo popieriaus, trintukas... Viskas taip sava, jog pirštus traukte traukia bent pačiuopinėt. Ažuolas sklaido šaudymo lapelius, išsiima pulko įsakymų knygą... Perskaito pulko vado įsakymo Nr. 183, § 14-tą apie paleidimą iš karo tarnybos į atsargą viršilos... Ažuolo.

Kareivinių kieme pasigirsta būrio vado komanda:

— Kuopa — stok!

Ažuolas skubiai susitvarko. Tuoju pasigirsta kuopos budėtojo komanda:

— Stok — ramiai!

Į koridorių įėjo kuopos vadas. Jo žingsnių aidas dilgyte dilgina plačią Ažuolo krūtinę.

Įėjo kuopos vadas. Rimtas, išdidus. Viską skrodžias jo žvilgsnis susiduria su pagarbos pilnu kuopos viršilos žvilgsniu. Sekundės pakanka, kad jie viens kitą suprastų — pajustų. Tėviška šypsena išklauso kuopos vadas paskutinį raportą:

— Tamsta, kapitone, viršila Ažuolas išvykstu iš pulko į atsargą!

— Kada išvažiuoji?

— Traukinys išeina keturioliktą valandą penkiolika minučių.

Į kuopos raštinę įėjo vyr. kuopos karininkas ir būrio vadas. Koridoriuje girdėjosi iš užsiėmimų grįžusių vyrų žingsniai, juokas, šautuvų vitrinų varstymas

— Ponai karininkai, mūsų viršila atvyko atsisveikint. Man buvo labai malonu tamstą turėti savo kuopoje. Tamstos darbas mūsų kariuomenėje per tuos dešimtį metų davė daug naudos. Mes tamstos neužmiršim. Jei būtų reikalus gauti tarnybą, aš visada padėsiu, kiek galėdamas. Į naują gyvenimą žengiant palinkėsiu tamstai kuo didžiausio pasisekimo!

— Ačiū tamstai!

— Sudieu! — Kapitonas ir karininkai paspaudė viršilai ranką.

— Galima vykt, tamsta, kapitone?

— Vykite!

Suskambėjo tvirtas kojos pristatymas po vikraus sukinio aplink, trinktelėjo tvirtas žingnis, ir raštinės durys užsidarė. Kapitono žvilgsnis palydėjo „sūnų“ trumpu, nuoširdžiu palaiminimu.

—o—

Jau lekia traukinys!

Sudie kario gyvenime!..

Šiais laikais, kada KARO AVIACIJA visose valstybėse yra įvertinta kaip VIENAS SVARBIAUSIŲ FAKTORIŲ ATEITIES KARUOSE, civilinės aviacijos, kaip rezervo, plėtimosi palaikymas visais požiūriais yra kiekvieno dorą ir sąmoningo piliečio pareiga. L.A.K.

Nauja kova, nauji keliai, bet — tikslas tas pats!

Ąžuolas suspaudžia lekiančio vagono palangę savo geležiniais delnais. Iš akių nyksta paskutiniai kareivinių kaminai. Jo širdyje verda tose kareivinėse vykstanti kova, darbas. Kova lietuvių dėl kūno išmiklinimo, smegenų išlavinimo. Smagi, didelė ir garbinga kova, nes ten eina grumtynės dėl visos tautos gerovės! Kova — „mirt ar gyvent?“ O, kad suprastų kiekvienas, kurs dabar neša kibirą sriubos savo skyriui, jog jo išsilavinimas yra visos tautos išsilavinimas, kad jo nerangumas — visos tautos gėda!.. Sunki toji kova! Toli gražu ji nelengvesnė už grumtynes su matomu priešu durtuvas prieš durtuvą!

Kareivinės išnyko iš akių. Ąžuolas mėgino ant pirštų pasistiebes dar nors kartą pamatyt savo „antrajį tėvą“, kaip jis pats pavadino.

Kieto kariuomenės gyvenimo ranka per ištisus dešimtį metų į Ąžuolo veidą įrėžė tvirtumą. Jo kakta buvo panaši į akmenį, o akys žibėjo plienu. Širdyje liepsnojo troškimas iškelt Lietuvos garbę aukščiau už viską pasaulyje. Labai dažnai Ąžuolas kaltindavo save, kad permažai mokslo teturi. Draugai net pasijuokdavo iš jo, kad noris būt generolu, tačiau Ąžuolas visada jautėsi labai mažai teismanas. Dėlto atliekamu laiku visada griebdavos knygų. Ir ne veltui — į kariuomenę atėjęs temokėjo skaityt ir rašyt, o dabar jau buvo išlaikęs egzaminus šešių gimnazijos klasių cenzo. Štai ką reiškia darbas! Kai kurie jo pažįstami ir dabar sunkiai tebeskaito laikraščius.

Ąžuolas staiga pasisuko nuo lango ir atsisėdo. Su juo važiavo du nepažįstami žydai ir kažko tarp savęs labai karštai ginčijosi. Jis, tarsi, svajojo. Kaip sutiks jį būsimoji žmona? Nustebins ją, kai parodys tris tūkstančius šlamančių lietuviškų litų. Jos tėvai būtinai žadėjo dar porą tūkstančių pridėt. Su penkiais tūkstančiais bus galima atidaryt gražią krautuvėlę. Jis ir žmona bus pardavėjai. Jo krautuvėj bus didžiausias sąžiningumas, greičiausias patarnavimas. Žmonės tikrai įsitikins, kad jis jiems nori patarnaut. Prekės bus kuo geriausios, kaina kuo pigiausia. Jei gerai seksis, jis įkurs kitą krautuvę, samdys pardavėją, duos kitiems darbo. Išsirašys dar daugiau laikraščių, sekmadieniais pakvies pas save kitus lietuvius.

O tie du žydai vis labiau mosikavo rankomis, vis garsiau šaukė, barėsi.

Ąžuolas išsiima iš savo kelionės krepšio paskutinius „Kario“, „Verslo“ ir „Ūkininko Patarėjo“ numerius. Pradeda skaityti „Kari“. Ne tiek skaityt, kiek prisimint jau skaitytą. Taip smagu, malonu, gera. Jauti žmogus, kad tėvynės meilė nėra koks nors muilo burbulas, o didelė teisybė. Teisybė, už kurią brangiausia kaina atiduot savo gyvybę yra didžiausia garbė, didžiausia laimė! Apie Tėvynės meilę galima

kalbėt tikrai, kaip apie patį Dievą, su didžiausia pagarba. Mylėt tėvynę, tas pats, ką ir mylėt Dievą. Ir mirti už ją, reiškia mirt už savo tikėjimą... Tokios mintys sukasi Ąžuolo smegenyse, sklaidant daug kartų skaitytus „Kario“ puslapius. Po kiek laiko jis išsisklaido „Verslą“.

Abu žydai kažko susirūpino, pamatę kario rankose nekenčiamą laikraštį.

— Atsiprašau, ponas, — kreipiasi vienas iš jų.

— Labai prašau, ko tamsta norėjai?

— Iš kur tamsta gavai tą laikraštį?

Ąžuolo akys blykstelėjo. Jis iš karto suprato... Po kiek laiko Ąžuolas prašneko:

— Ar tamsta norėjai skaityt?

— Ne. Aš žinau, kas ten parašyta.

Ąžuolas tylėjo. Net nebepažvelgė. Antrasis žydas prašneko į savo draugą žydiškai. Matomai, įspėjo savo draugą, kad čia greičiausiai bus koks nors karininkas. Toliau jie kalbėjosi, slapčiomis žvilgčiodami į savo bendrakeleivį, kuris į juos, rodos, nekreipė jokio dėmesio, o iš tikrųjų klausėsi, ką apie jį kalba. Nors ir ne viską, tačiau šį tą suprato. Mat, žydiška kalba panaši į vokišką, kurios Ąžuolas gana ilgai mokėsi. Jis suprato: abu žydai susirūpinę, kad, saugok Dieve, kariuomenėje nepradėtų platintis mintis nepirkt svetimtaučių krautuvėse.

Tarsi norėdamas įrodyti, kad kariuomenėje pūkiausiu suprantamas opiausias Lietuvai svetimtaučių klausimas, Ąžuolas padeda „Verslą“ ir išsiima iš munduro kišenės knygutę: „Pakelk galvą, lietuvi!!!“

Žydai, pamatę knygutės vardą, nejučiomis pasislino arčiau. Jie negalėjo suvaldyt savo smalsumo. Kalbint, beveik bijojo. Tas, kuris sėdėjo toje pačioje pusėje, kur ir Ąžuolas, truputį atsilošęs jau galėjo skaityt. Pirmieji žodžiai, kuriuos jis pamatė, buvo: „Mums turi būt gėda prieš visą pasaulį, kad savo žemėje leidome išigalėt svetimtaučiams! Ir tai įvyko todėl, kad mokytieji lietuviai visą laiką akiai veržėsi į valdininkų vietas! Pešėsi tarp savęs ir kitus siundė. Tuo tarpu žydai šeiminkavo prekyboje!“

„Gana! Nuplaukime tą gėdą savo darbu! Jau priėjom „liepto galą“ — „laisvų vietų nėra!“ Ir gerai kad jų nėra!

„Varykime plačiausią propagandą už lietuvišką prekybą! Neturi likti nė vieno senio, nei vaiko, kurs nežinotų, ką reiškia eiti į svetimtaučio krautuvę!“

Žydėlių išmušo prakaitas. Jo giminė garbinga savo kantrumu, tačiau jis vos vos susilaikė neplėšęs iš Ąžuolo rankų tos „prakeiktos knygpalaikės“. Šiaip taip susivaldęs, slinko dvilinkas, lyg boksininkas, gavęs per žemą smūgį, ir nuslinko į savo senąją vietą. Jo draugas pasiūlė panašiai. Jie vėl skėčiojosi ir kažką apgailestavo, tarsi skundėsi.

Pro langus lekia telefonų stulpai, geležinkelių stotys.

Pagaliau traukinys sustoja Plungėje. Praslinko trys mėnesiai, kai atsargos viršilos munduras guli nejudinamas.

Ažuolas linksmas, vikrus sukasi savo krautuvėje. Pardavinėja. Žmona irgi padeda. Ji gali lygintis su savo vyru apsukrumu, nes jau anksčiau yra buvusi krautuvėje pardavėja. Plungiškiai per porą mėnesių suspėjo tikrai pamėgt naują krautuvę. Gal svarbiausia todėl, kad pas Ažuolus atėję visada jautėsi, kaip namie. Ypatingai, jei pataikydavo tuo metu, kai žmonių mažiau. Galėjo pasikalbėti, pasiskusti, paklaust kokio nors patarimo. Kartais Ažuolas papasakodavo juokingą atsitikimą iš kariuomenės gyvenimo. Ypač iš jaunų kareivių.

Atsargos kareiviai taip pamėgo „brolyti“, kad pamatę kokį nors pažįstamą, einant į kitą krautuvę, sugriebdavo už skverno ir nutempdavo nuo laiptelių.

Dienos lekia, lyg cypdamas traukinys.

Ažuolas perka, paėduoda, skaičiuoja, bučiuoja žmoną ir justi nejunta bėgančių valandų. Išvažiuodamas iš pulko jis buvo susitaręs su dviem savo draugais susirašinėti. Kaip buvo sutarta, taip ir vykdoma. Ažuolas su dideliu džiaugsmu skaitydavo tuos laiškus. Dažnai pasakodavo žmonai, kaip jam ilgu tos paprastos, smėlėtos aikštės. Su kokiu malonumu jis komanduotų:

— Žengte, marš!.. Kuopa, stok! Ant pe-ties!..

Šiandien, sekmadieny, Ažuolas patikrino visos savaitės krautuvės apyvartą ir papietavęs atsisėdo parašyti draugui viršilai Simoniui atsakymą į jo laišką, gautą prieš savaitę.

Brangus Pranai!

„Tu rašai, kad pas jus viskas po senovei, viskas gerai. Pas mane, žinai, visiškai atvirksčiai: viskas iš naujo. Šeimos gyvenimas naujas, amatas naujas, žmonės nauji... Žodžiu — viskas!“

Feljetonas

Igimti palinkimai

Kadaiše skaičiau vienoje knygoje, kad kiekvienas žmogus, gimdamas, atsineša žemėn šiokių ar tokių palinkimų. Jei tuos palinkimus ir galima užslopinti, tai visai panaikinti nieku būdu negalima. Melas, šlykščiausias melas!

Štai, jaunas kareivis Šarka, būdavo, pirmomis kareiviškos duons valgymo dienomis atsikrankščia iš širdies ir spiauna kur pakliūna.

— Ant grindų spiaudyti draudžiama! — būdavo, sako žmogysta su juostelėmis ant peties.

— Aš kitaip, pons tamsta, negaliu! Mano tėvas spiaudė ir spiaudo ant grindų. Ir tetulė spiaudo. Igimtas palinkimas. Kitaip negaliu! — būdavo, teisinasi Šarka.

O dabar sudžiūsi belaukdamas, bet nebepamatysi Šarkos spiaudant ant grindų.

Nikodimas Pelėpė atvažiavo į kariuomenę jokio reikalo su raidėmis neturėjęs.

— Neišmoksiu, sakė, skaityti! Mano tėvas tik rankų pirštais suskaitydavo, ir senukas su knygom pažinties neturėjo.

Aiškus igimtas palinkimas neskaityti.

Tačiau, brolyži, ačiū Dievui ir pas mane viskas gerai. Šiandien padariau apyskaitą. Apyvarta dar kyla ir, tur būt, daugiau kils. Šią savaitę gryno pelno turiu šimtą keturiasdešimt septynis litus ir trisdešimt penkis centus. Dar tik pradžia. Reikia tikėtis, kad bus dar geriau.

Savo širdyje, žinai, aš ir mirdamas pasiliksiu kareiviu. Dieną ir naktį jaučiu kariuomenėj įkvėptą Tėvynės meilės dvasią. Aš jau įsirašiau į Šaulių sąjungą. Man žada pavest būrio vado pareigas. Be to, žada įsisteigt ir verslovininkų s-gos skyrius. Žodžiu: darbo iki kaklo! Ir kaip gera, kada jautiesi šį tą galįs padaryt!

Tu sakeisi gausias atostogų. Tai žinai, brolyti, būtinai, būtinai užvažiuok pas mus. Parodysiu žmoną, krautuvę, patį Plungės miestą — viską.

Tavo draugas Ažuolas

Kulkosvaidžiams grojant

Tra-ta-ta, kai užgroja,
Nuaidėja pagiriais.
Skrenda aidas giriom gojais,
Mums nežinomais keliais.

Tra-ta-ta, kai nuklysta
Per snieguotuosius laukus,
Kai kulkosvaidžiai pragysta, —
Kas tada žygiuos prieš mus.

Kai nuskamba, nuaidėja,
Vamzdžiai spiaudo, kaip ugnis, —
Galim drąsiai eit, lyg vėjai,
Nes nuo šūvių priešas kris.

Kazys Bradūnas

O dabar Palėpė ir skaito, ir Marytei laišką sulipina.

Arba vėl. Petruška, nuo Anykščių atvažiavęs, keikdavo, ir kaip gražiai keikdavo. Būdavo, kas ant ras žodis — ir iškrenta velnias, rupūžė, gyvatė ar kuris kitas sutvėrimėlis. Ir vis tvirtino, kad kitaip negalįs. Kad jo visi giminės nuo devintos eilės keikiasi lietuviškai, rusiškai ir kitaip.

Na, o dabar? — Dabar niekad neišgirsi jį nusi-keikiant.

Ir dar galėčiau pripasakot visą litaniją panašių atsitikimų. — Apie Butelką, kuris atsivežė į kariuomenę litrą degtinės ir sakėsi negalįs be jos gyventi, nes jam kažin kas sakęs, jog jo senelio tėvas vieną sykį dvi litrines išmaukė ir nė nenusispiovė. Apie Pentiną kavalerijon pakliuvusį, kurio nei motina, nei bobutė niekad nebuvo ant arklio sėdėjusios, ir kuris tvirtino, kad jam tokioje aukštumoje galva suksis ir tikriausiai bloga darysis. Ir kitus.

Svarbiausia, kad jiems visiems tokie ryškūs igimti palinkimai be pėdsako išnyko.

Viena tik išimtis — tai skyrininkas Taikiklis. Perkūnai žino, iš kurio dėdės ar senelio paveldėjo igimtą palinkimą neišgert nė alaus bonkos už kareivių pinigus. Ir aš mėginau, ir kiti bandė. Siunčia perkūnais ir baigta.

Jon. Docius

Pagaliau susiprasta

Kaip visi gerai žino, mūsų mokyklose, o ypatin-
gai pradžios mokyklose, veik visai buvo pamirštas
tinkamas mokinių supažindinimas su kariuomenės
siekimais ir jos tikslais. Labai didelis pradžios mo-
kyklų mokytojų kiekis gana abejingai tatau vertina,
visai nebuvo tarnavę kariuomenėje ir todėl jiems
pavestus vaikučius auklėjo nesiderindami su mūsų
tautos dvasia. Tokių mokytojų vaikučiai su panieka
ir baime žiūrėdavo į karius, nors mūsų kariuomenėje
buvo jų artimieji.

Šiandie jau pats gyvenimas rodo, kad tokiam
auklėjimui mūsų pradžios mokyklose atėjo galas.
Nemažas mokytojų kiekis, įvedus karinę prievolę,
perėjo per kariuomenės eiles ir grįžo atgal į mo-
kyklą. Karo tarnyba jiems parodė, kam jie patys
turi dirbti ir kam auklėti jiems pavestus vaikučius.

Ir štai Kūno Kultūros Rūmų sušauktoje pradžios
mokyklų inspektorių konferencijoje kai kurie ins-
pektoriai, niekeno neraginami, pareikalavo, kad mū-
sų pradžios mokykloms nebūtų svetima kariškoji
dvasia, kad mūsų būsimieji tėvynės gynėjai nuo pat
mažens būtų auklėjami kariškoje dvasioje ir tėvy-
nės meilėje, kad nuo mažens pratintųsi vartoti gink-
lą ir augtų su pasiryžimu ginti savo kraštą kiekvieną
pavojaus valandą iki paskutinio kraujo lašo.

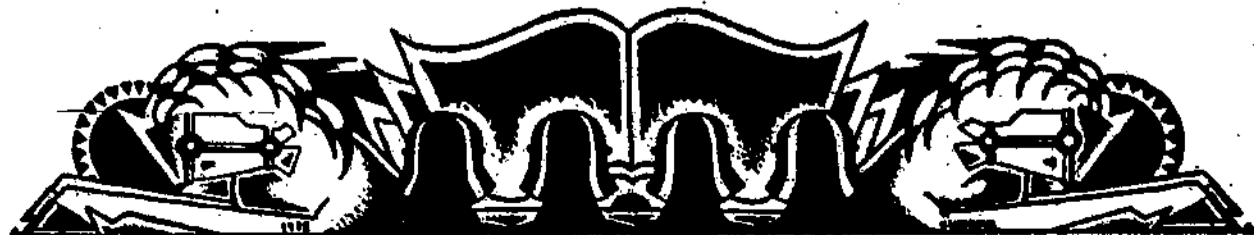
Toks pradžios mokyklų inspektorių reikalavimas
negalėjo praeiti be atbalsio, ir todėl pradžios mokyk-
lų mokytojai gyvai atsiliepė į tokį pradžios mokyklų
inspektorių pareiškimą.

Įvykusios keliose apskrityse pradžios mokyklų
mokytojų konferencijos, be einamųjų reikalų, išnešė
rezoliucijų, kad mūsų pradžios mokyklose irgi būtų
įvestos, kaip ir aukštesniosiose mokyklose, karinio
parengimo pamokos, kad vadovėliai, skiriami pra-
džios mokyklai, turėtų kuo daugiausia paveikslų, ili-
stracijų ir aprašymų iš mūsų kariuomenės garbingų
kautynių už nepriklausomybę, kad būtų dedami visų
žymiausių mūsų karių paveikslai, kad būtų atvaizduo-
tas kariuomenės gyvenimas ir taikos metu.

Toks mokytojų reikalavimas mus tik turi džiuginti,
nes pagaliau tam nenormalumui pradžios mo-
kyklose tikrai padarytas galas. Išauklėti pradžios mo-
kykloje būsimieji tėvynės gynėjai ir suprato, kaip
gerbti kariuomenę, kaip branginti kario vardą, tik-
rai įsisąmonins, jog kiekvienas lietuvis, kada tėvynę
pareikalau, eis ten, kur šaukia.

Reikia manyti, kad tokia pradžios mokyklos mo-
kytojų iniciatyva duos tam tikro impulso ir aukštes-
nėse instancijose, rengiant pradžios mokykloms va-
dovėlius bei programas.

Nar.

ATVIRAS LAIŠKAS

Blaivybės savaitės proga primenu mokyklos draugams,
kad 1924 m., atsisveikindama su Joniško viduriniąja mokykla,
išsinešiau Jūsų man skirtą pareigą, pasirūpinti, kad 1934 met-
liepos mėn. pradžioje Joniško gimnazijos rūmuose įvyktų su-
važiavimas visų mokyklos draugų, kurie 1924 m. baigė Jo-
niškio viduriniąją mokyklą ir baigimo proga, direktoriaus
p. Adolfo Orvido vadovaujami, iškilmingai pasižadėjo visą 10
metų apsieiti be alkoholio.

Vykdydama minėtą pareigą, į suvažiavimą kviečiu visus
dalyvavusius iškilmingame pasižadėjime 10 metų apsieiti be
alkoholio, neatsižvelgiant į tai, ar visiems gyvenimas buvo pa-
lankus išlaikyti duotąjį žodį, ar privertė jį sulaužyti.

Gyvenimo kelias slydus. Žmogus perpuola ir vėl keliasi.
Ir visa, kas yra vertingo žmoguje, tai jo nuolatinis noras būti
geru. Noras ir pastangos, bet ne pasekmės.

Atsiminę ir supratę tą didelį žmogaus norą, suvažiavime
visi, dalyvavę iškilmingame pasižadėjime, kad po 10 metų
aptartume savo žygius ir vėl bendrai nustatytume tolimesniojo
mūsų gyvenimo gaires.

Suvažiavimas, be abejonės, duos didelį pasiryžimą ir
stiprybę toliau tęsti kovą su amžinu visos žmonijos priešu —
alkoholiu.

Visus, susiinteresavusius būsimu 1934 m. liepos mėn. Joniško
gimnazijos rūmuose suvažiavimu, prašau atsiliepti.

Mokyt. Ona Klupšaitė
Čekiškė, Dokių pradž. mokykla

DIRBA SLIDES

Ukmergės valdžios amatų mokykla, pagal Sporūtos užsa-
kymą, padirbo keletą porų slidžių. Darbas atliekamas gerai
ir pigiai, nes be apkaustymų kainuoja tik 16 litų. Slides perka
ir mokiniai, kurie yra susidomėję šiuo sportu.

Simas

MOKSLEIVIAI LANKO KAREIVINES

Sausio 19 d. Ukmergės valdžios amatų mokyklos stalių ir
metalininkų skyrių IV klasės mokiniai aplankė 1 p. pulko ka-
reivines. Kariškojo rengimo lektorius viską išrodė ir paaiš-
kino. Paskui apžiūrėjom karvelyną. Grįžom patenkinti patir-
tais išpūdžiais.

MOTERYS CHEMINIAME KARE

Mūsų kat. moterų „Naujosios Vaidilutės“ žurnale M. Iva-
naukaitė rūpinasi moterų parengimu priešcheminei apsau-
gai.

Tuo pat reikalu. „Polska Zbrojna“ pranešimu, yra susi-
rūpinusios ir lenkų moterys. Raudonasis Kryžius organizavo
įvairiose vietose moterų gelbėjimo draugovėms kursus, ku-
riuose dėstoma priešdujinė apsauga ir greitoji pagalba ne-
laiminguose atsitikimuose.

Ta proga lenkų laikraštis mini prancūzų „tautinio“ ka-
rininkų našlių susivienijimo nuopelnus. Susivienijimo rūpes-
čiais buvo suorganizuota eilė kursų Paryžiuje, o dabar orga-
nizuojamos „tautos pareigų ėjimo padėjėjų“ draugovės vi-
same krašte. Susivienijimui padeda atsargos karininkų są-
junga ir jos skyriai.

Smarkiai įsitraukė į pasirengimą priešcheminei apsaugai
ir vokiečių moterys. Jų organizacijos rengia paskaitas ir
praktikos užsiėmimus, be to, organ'zuoja slepyklas namų rū-
siuose. Paskaitos paprastai rengiamos šiose slepyklose, kad
klausytojos galėtų iš anksto susipažinti su vieta, kur joms
teks sėdėti pavojaus metu ir priprastų prie rūšio oro ir švie-
sos.

ŽMONĖS DOMISI PRIEŠCHEMINE APSAUGA

Sausio mėn. 21 d. Vadaktėlių pradž. mokykloje būrio vadas
šaulius ir visuomenę supažindino su cheminiu ateities karu ir
priešchemine apsauga. Šauliai ir visuomenė labai susidomėjo.
Dalyvavo per 150 klausytojų. Žmonės pageidavo, kad su
priešchemine apsauga būtų supažindinti visi žmonės ir kad
vėlesniuose būtų įrengta pavyzdinga priešdujinė slėptuvė.

Nevežio Banga

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PARINKO KARIŠKŲ DAINŲ

Mūsų kariai, tarp daugelio gerų, tikrai kariškų dainų, dainuoja ir tokias, kurios netinka mūsų šių dienų dvasiai. Daug dainų, ypač liaudies, dainuoja dar išlikusias iš rusų priespaudos laikų, kuriose pilna verkšlenimų. O iš naujųjų daug yra nelietuviškomis melodijomis dainuojama, sekimai arba vertimai iš kitų kalbų.

Turėdamas tai galvoje, Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius rūpinasi tokias dainas pašalinti iš kariuomenės tarpo ir jų vietoj duoti tikrai kariškų, lietuviškomis melodijomis dainų. Tuo reikalu sudaryta komisija, kurios pirmininku yra plk. lt. J. M. Laurinaitis ir nariais: Švietimo Ministerijos muzikos referentas St. Šimkus, 5 pėst. pulko mjr. Raudonikis, Karo Mokyklos dainavimo mokytojas Kl. Griauzdė ir 2 pėst. pulko kapelmeisteris Gužas. Minėta komisija sausio 18 ir 20 d. peržiūrėjo 75 atsiųstas dainas. Iš jų parinko šias tinkamas kariams dainuoti dainas: 1) **O atspėkit**, Petro Babicko žodžiai, V. Kuprevičiaus muzika. 2) **Ugdė tėvas sūnužėlį**, Liaudies daina, D. Andriulio muzika. 3) **Brolužiai, reiks apsiginkluoti**, Norvaišios žodžiai, D. Andriulio muzika. 4) **Vilniaus ugnys — laimės liepsnos**, Pr. Lemberio žodžiai, D. Andriulio muzika. 5) **Ko tie dunda miškai**, Maironio žodžiai, D. Andriulio muzika.

Komisijos priimtąsias dainas su gaidomis išleis Spaudos ir Švietimo Skyrius. Kariškų dainų parinkimo darbas tebetęsiamas ir toliau.

RYŠININKAI DIRBA

— Nuo Naujų Metų pradėti liktinių puskarininkių statutų, rikiuotės ir bendrųjų mokslų dalykų kursai. Pamokas dėsto aukštesnieji bataliono karininkai. Kursuose numatyta 200 darbo valandų. Kursai visiems bataliono liktiniams privalomi. Pernai panašūs kursai buvo iš telefono ir radio technikos specialybės, kur kiekvienas liktinis turėjo ir dabar turi progos kai kurias žinias pagilinti ir kai ką naujo pasimokyti.

— Sausio 18 d. buvo ryšių lauko pratimas IV forto ir Kaželių dvaro ruože pulkui puolant. Dalyvavo II telegr.-telefono ir radio kuopos. Nors visur ledas ir vandens balos telksėjo, o iš viršaus lietūs, bet pratimas pavyko gerai. Kai kur tikrai reikia stebėtis. Ryšių specialistai taip yra įgudę į savo darbą ir su aparatais susigyvenę, kad jokios oro ar techninės kliūtys neturi reikšmės — viskas rugalima.

Kiekvienas domisi specialybe. Sąlygos mokytis geros. Pilnos klasės brėžinių, modelių, smėlio dėžės ir atitinkama literatūra. Ir atliekama laika kariai dažnai praleidžia prie jų. Yra ir specialus kambarys su visais gimnastikos, atletikos ir bokso įrankiais.

Didelė dalis ryšininkų yra ledo sporto mėgėjai — čiuožėjai. Kai tik turi laiko, grupėmis eina į čiuožyklą.

ATLIKO IDOMŲ ŽYGI

Sausio 26 d. Karo policijos mokyklos kareiviai atliko Kauno apylinkėse žygį — ekskursiją. Pirmiausia buvo nuvesti į karą aviaciją, kur tuo metu buvo skraidymai. Kareiviams buvo parodyta keli lėktuvų tipai ir paaiškinta jų paskirtis ir veikimas karo lauke. Kai kas pareiškė norą paskraidyti, bet, deja, šeimininkai „drasuolių“ norų negalėjo patenkinti.

Iš aviacijos kareiviai buvo nuvesti į „Maisto“ fabriką Aleksote. Čia šeimininkai leido apžiūrėti visus fabriko skyrius ir paaiškino apie savo įmonės įrengimą ir veikimą. Apžiūrėję fabriką, kareiviai nuvyko į III fortą, kur žygio vadovas trumpai paaiškino apie fortų strateginę reikšmę. **Z.**

AVIACIJOS KINAS

Aviacijos kinas, kuris veikia tik šeštadieniais ir sekmadieniais, gausiai yra lankomas. Kiekvieną kartą jis yra kimšte prisikimšęs. Tik gaila, kad kino lankytojai dažnai yra apviiami. Rodomos kino filmos, nors ir geros, bet dažnai taip sutrūkusios, kad negalima orientuotis. Žmonės kartais pasirodo ekrane žemyn galvomis. Muzika, nors ir gerų plokštelių, bet per ilgą laiką vis ta pati nusibosta. Be to, į kiną leidžiami vaikai, kurie pamegdžioja rodomas scenas ir kelia triukšmą. Kareiviai, nepatenkinti savo kinu, yra verčiami eiti į miestą geresnių filmų pažiūrėti. **B-kus**

MINDAUGININKŲ NAUJIENOS

4 p. L. K. Mindaugo pulko kariams, Pajuostėj stovintiems daliniams, sausio m. 26 d. agronomas laikė paskaitą apie žemės ūkį, gyvulių ūkį ir jų tobulinimą. Prelegentas paskaitoj karius supažindino, kad dabar grūdų ūkis pasaulinėje rinkoje kaskart mažiau sutinka paklausų ir tuo būdu lietuviams žemės ūkio našumas reikia derinti prie gyvulių ūkio ir šią šaką tobulinti.

Ateity iš žemės ūkio srities kariams paskaitos numatomos laikyti kiekvieną savaitę penktadieniais po pamokų.

— Šią savaitę iš švietimo vadovo į kuopas ir komandas „atvyko“ pundai 1934 m. kario kalendorių. Ir kaip naują svečią mindaugininkai entuziastingai sutiko. Jau seniai kariai savo viršininkų klausinėjo, kodėl dalyse neplatintamas kario kalendorius. Dabar kiekvienas mindaugininkas stengiasi artimiausį kario draugą nusipirkti.

Tenka pažymėti, kad net būtiniosios tarnybos kariai teiraujasi, ar negalima būtų gauti Karo Topografijos Skyriaus išleistų naujų Lietuvos žemėlapių. *)

— Jau mūsų kronikoj buvo keletą kartų minėta, kaip mindaugininkai sunaudoja kultūringoms pramogoms savo atliekamą laiką.

Dabar teko pastebėti 6 kuopoj, kad vakarais kareiviai aktyviai pradėjo treniruotis bokso mene. Kariai turi įsigiję bokso spec. pirštines. Toji sporto šaka matyti daugiausia prigijusi pas klaidėdiečius, nes klaidėdiečiai kariai pasirodo ir pas mus geriausi specialistai. **J. Girėnis**

PAČIUŽOMIS Į REKYVOS EŽERĄ

Šiomis dienomis Šiaulių karą aviacijos kareivių grupė, naudomasi po atodrėkio užšalusiu laukuose ir netoli kareivinių esančio durpyno kanaluose ledu, surengė pačiužomis ekskursiją iš Zoknių aerodromo į Rekyvos ežerą.

Visa kelionė iki ežero, aplink jį ir atgal į aerodromą, sudarė per 35 km. Nors tai yra nemaža, bet jokio nuovargio žymių nebuvo matyti linksmuose kareivių veiduose.

Kai kuriems eiliniams didingas, gražiai užšalęs ir saulėlydy blizgas Rekyvos ežeras, ypač pirmą kartą jį mačiusiems, sudarė neišdildomą įspūdį.

Panašių ekskursijų manoma surengti daugiau. **B. A-čius**

VYTAUTININKŲ ŽYGIS

Sausio mėn. 25 d. Vytauto Did. kuopa atliko 20 km žygį, kurį praversti buvo duota aktyviosios tarnybos jaun. puskarininkiams. Jiems buvo duotas žemėlapis, kompasas ir lt. Gabriūno sustatytas žygio planas, pagal kurį jie turėjo vadovautis. Iš kareivinių išeita 8 val. ryto. Žygio metu buvo 4 poilsiai: 2 po 5 min. ir 2 po 10 min. Atmetus poilsį, žygis atliktas per 3 val. 20 min. Nors kelias buvo slidus, bet puskarininkiai uždavinį atliko gerai ir grįžo 10 min. anksčiau nustatyto laiko. **V. s. p. Grigoras**

MĖGSTA KARIŠKUS KALENDORIUS

Išleidus Spaud. ir Šv. Skyriui kišeninius kario kalendorius, juos su noru perka 1 pulko karininkai, puskarininkiai ir kareiviai. Daugumas karių mėgimus kalendorius pirke pasiunčia savo namiškiams, o kiti laiko pas save. Ypač tie su norų perka ir nenori be jų likti, kurie pavasarį išvažiuos į atsargą, nes čia, girdi, yra naudingų ir gerų dalykėlių. Ypač perka, kad šiais metais jie yra atpigę ir kainuoja tik 50 ct.

Be to, daugumas, pamatę gražų sieninį karių kalendorių, norėtų įsigyti, bet daugumas abejoja ir varžosi klausti „Kario“ administracijos, ar sutiktų parduoti vien tik sieninį kalendorių. Mat, „Karyje“ buvo skelbiama, kad sieninį karių kalendorių gauna tik metiniai „Kario“ prenumeratoriai. Bet, deja, iš karių tarpo ne visi išsigali išsirašyti „Kari“, o kalendorius daugumą vilioja ir kiekvienas atsarginis norėtų, parvykęs, papuošti savo kambarį.

Redakcijos prirašas: Sieninių karių kalendorių jau nebegalima gauti pirkti, nes pritrūko.

*) Žemėlapiai parduodami „Spaudos Fondo“ knygyne.

IDOMU MOKYTIS

Idomus karškas gyvenimas ir veržimasis ieškoti naujų žinių ir išpūdžių, šimtus sveikiausių Lietuvos sūnų sutraukė į Karo Mokyklą. Įvairiausių profesijų, isitikinimų ir amžiaus žmonės susirinko atlikti visiems privalomą pareigą tautai ir pasirengti visokiems ateities gaimumams.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet kariūnai-aspirantai suskirstyti ginklo rūšimis. Čia matome pėstininkų būrius, bemanevruojančius Panemunės laukuose, raitininkus, beskraidančius bėriais erdviame Dr. Basanavičiaus šile, ir artilerininkus, išdžiai besišvaistančius apė galingus pabūklus. Sunkiausias, o kartu ir įdomiausias gyvenimas tenka kariūnams-artilerininkams. Įvairiausios formulės, baistiškų bei metecrologiškų pataisų apskaičiavimai ir pratimai prie Baranovo aparato, daug reikalauja atsidėjimo ir įtempto darbo, tačiau užsiėmimai prie pabūklų ir įdomėjimas laukuose prablaivo sunkias galvas ir vėl visų veidai pražysta šypsena, o džiaugsmas prasiveržia skambia daina. Nors ir nedaug mums skirta įėjimo pamokų, tačiau balne jau laikomės gan tvirtai, atlikdami įvairius gimnastikos numerius ir šokinėdami per kliūtis.

Nekantraudami laukiam pavasario, kada, prasidėjus važinėjimui, it aitvarai lakstysime plačios laukuos, pratindamies valdyti didžiulį — šešių arklių kinkinį.

Kar.-asp. Gulbinas

DARIAUS-GIRĖNO PAVEIKSLAS KARO LIGONINĖJ

D-ro J. Basanavičiaus karo ligoninės sargybų komandos eil. Šalčiaus iniciatyva buvo surinkta lėšų ir užsakyta žuvusiųjų didvyrių paveikslas (15 cm. X 200 cm.), kurį aliejiniais dažais nupiešė karo av. eil. Dzidzevičius.

Lėšas paveikslui suaukojo tik sargybų komandos kareiviai iš savo sutaupytu centų.

Žuvusiųjų didvyrių paveikslas dabar puošia D-ro J. B. karo ligoninės sargybų k-dos kareivines.

Tai kilnus ir sektinas pavyzdys ir kitoms kariuomenės dalims, kurios savo kareivines puošia garbingos praeities didvyrių atvaizdais, bet dar neturi šių dienų karžygių paveikslų.

Klm. Jūra

KOKIAS PASKAITAS VAIDOTININKAI LAIKO

Šiais metais 8 p. pulko likt. puskarininkiams, be bendrojo lavinimosi kursų, švietimo vadovybė paskyrė karininkus laikyti paskaitas įvairiomis temomis. Tokių paskaitų 2 jau buvo.

Pirmąją laikė sausio m. 10 d. į ltn. Sivickis tema: „Moralinis ir materialinis karių tvirtumas“. Antrą sausio m. 17 d. ltn. Bliudnikas „Puskarininkio vaidmuo“, kaipo viršininko mokytojo ir auklėtojo“.

Kita paskaita numatyta vasario m. pradžioj. Puskarininkiai, kaip girdėti, labai patenkinti tokio pobūdžio paskaitomis.

Tulas Matas

DOMISI SLIDŽIŲ SPORTU

Vytauto Didžiojo kuopos kariai labai domisi slidžių sportu. Tačiau iki šiol šis sportas kuopos kariams buvo tik graži svajonė, nes nebuvo slidžių. Bet šiomis dienomis gauta žinia, kad kuopai yra paskirta 10 porų slidžių. Ši žinia kuopos kariams nemažai pralinksmino ir kartu sukėlė rūpestį, kurie pirmiausia gaus slides išbandyti!

Dar šiais metais, kai tik bus daugiau sniego, bus įsteigti kuopos karininkų ir liktinių puskarininkų slidininkų kursai, kuriuos organizuoti bus pavesta kuopos ltn. Meškauskui, 1933 m. baigusiam Vytauto Didžiojo karininkų slidininkų skyriaus kursų. Kiek vėliau bus ir visi kuopos kareiviai supažindinti su šiuo sportu ir išaiškinta jo svarba karo metu. Be to, kuopai nemažai užpirkta ir kitų sporto reikmenų bei gimnastikos įrankių.

V. p. St. Vilinskas

Malonu pasimankštinti

Pajaujo foto

KASDIENIŠKI GEDIMINININKŲ DARBAI

Paskiausiai gediminininkuose sportas prigijo ir duoda geriausių vaisių, ypač puskarininkų tarpe. Atliekamu laiku susitkęs bent ką pamatysi jo rankose pačiūžas, pas kita slidės; užėjęs į batalionus, randi keletą iraudusių porų boksuojantis ir t. t. Pietų ir vakarienes metu visą laiką kaibama; šandie leisimės nuo tokio ir tokio kaino, važiuosim ten ir ten, tiek ir tiek kilometrų. Grumsimės su tokiau ir tokiau batalionu, ir t. t. Puskarininkų dalis yra gana gerai išsitenrinavę slidžių sporte ir be mažiausio nuovargio nučiuožia keliasdešimtis kilometrų. Karo metu žiemą tokie sportininkai, tikiau, būtų labai naudngi.

Nauju ugniagesių komandos viršininku paskirtas ltn. Sukys, kuris paskiausiai savo komandai laiko įvairias taja tema paskaitas, pertikrina įvairius įrankius ir dažnai atlieka įvairius praktiškus užsiėmimus. Ugniagesiais daugiausia yra likt. puskarininkiai. Iš viso ugniagesių komandoje yra per 78 ugniagesius:

San. pusk. M. Grinius

Teismo kronika

Sausio mėn. 23 ir 24 d. teismas sprendė plečkaitininko teroristo Slavinsko Juozo bylą. Šios bylos istorija tokia. Utenos valsčiaus, Šilinės vienkiemio gyventojas Slavinskas Juczas išdumė pas lenkus ir prisiplakė prie plečkaitininkų grupės. Iš pradžios jis neturėjo pasitikėjimo plečkaitininkų viršūnėse, nes jie mane, jog Slavinskas yra Lietuvos kriminalinės policijos agentas ir renka žinias apie jų veikimą okupuotoje ir nepriklausomoje Lietuvoje. Pasitikėjimui įgyti Slavinskas pirmiausia parašė į plečkaitininkų organą „Pirmyn“ atvirą laišką saugumo policijos valdininkui (dabar direktoriui) Statkui, kuriame išdėstė, jog jam buvo siūloma šnipinėti Lietuvos naudai ir išsprogdinti plečkaitininkų bendrabutį Vilniuje. Nuo to laiko Slavinsko kursas pakilo. Juo ėmė pasitikėti ir „viršūnės“ ir paskyrė jam literatūrai platinti ir nariams verbuoti rajoną, į kurį įėjo Utenos miestas ir jo apylinkė. Mat, Slavinskas, kaip uteniškis, šią vietą gerai žinojo ir tuo būdu galėjo tinkamai išplėsti savo veikimą plečkaitininkų, na, ir lenkų naudai. Taip Slavinskas su plečkaitininkų literatūra vaikščiodavo iš anosios į tąją pusę, o su kitomis reikalingomis žiniomis grįždavo atgal. Nors jis rajoną lankydavo dažnai, bet plečkaitininkų centras jam ėmė išmetinėti, kad jis Utenoje nieko gero nepadarys. Tuo būdu iš Slavinsko imta reikalauti „didelių darbų“ plečkaitininkų užsibrėžtiems tikslams vykdyti. Pirmuoju plečkaitininkų — lenkų tikslu buvo saugumo policijos valdininko Kraupo nužudymas, nes Kraupas buvo išaiškines stambius šnipus (kurie vėliau teismo sprendimu buvo sušaudyti) ir labai persekiojęs plečkaitininkus toje ir anoje administrac. linijos pusėje. Kadangi plečkaitininkai yra tiesioginiai lenkų įrankiai prieš Lietuvą, tai lenkų defenzyvos isakymu Slavinskas Juozas buvo atsiustas į Uteną nužudyti vald. Kraupą. Ir taip 1929 m. birželio 7 d., apie 23 val., į vald. Kraupo butą buvo įmesta granata, kuri sprogdama sunkiai sužalojo vald. Kraupą, sudaužė baldus, išdraskė grindis ir sunkiai pritrenkė Kraupo žmoną, uošviene ir mažą dukrelę. Nežiūrint į greitąją pagalbą, sprogusi granata užkrėtė vald. Kraupo kraują ir jis po dviejų savaičių mirė. Prieš mirtį jis pasakė, kad pasikėsiniame jį nužudyti jis įtariaš plečkaitininką Juozą Slavinską ir jo seserį Marijoną. Juozas Slavinskas grasinęs Kraupui mirtimi už jaunesniojo brolio Antano Slavinsko suėmimą. Paskutiniji laišką gavęs 1929 m. balandžio mėn. Šiame laiške Slavinskas net nurodęs vald. Kraupo mirties datą, būtent, brolio Antano bylos sprendimo dieną. Slavinsko Antano bylą sprendė kariuomenės teismas gegužės 25 d., o pasikėsinimas, kaip matėme, įvyko birželio 7 d. Tarp kitko, vald. Kraupas pabrėžė, kad tokių grasinančių laiškų jis gaudavęs ir iš lenkų defenzyvos už anų šnipų suėmimą. Todėl jis manas, jog čia esąs lenkų siūsto plečkaitininko darbas. Kad tai buvo lenkų darbas, parodė ir rastoji prie Kraupo namo šulinio nesprogusi granata ir sprogusios granatos skeveldros. Ginklų specialistai, apžiūrėję granatas, konstatavo, jog ji kiaušinio pavidalo, rusvos spalvos, tipo „Granat polski zaczepty“, automatiškas padegikas „Zapalnik polski Wz. A. C. 25“, ir sprogstamoji medžiaga šeditas, atitinka priimtai lenkų kariuomenėje rankinių granatų užtaisymo medžiagai.

Marijona Slavinskaitė, Juozo Slavinsko sesuo, buvo areštuota savo namuose — Šilinės vnk. Vėliau ji už padėjimą broliui nužudyti vald. Kraupą buvo nuteista mirties bausme, bet Respublikos Prezidentas pakeitė iki gyvos galvos kalėjimu, o Slavinskas vėl išdumė į Lenkiją. Tik 1933 m. liepos 28 d. jis netikėtai sugaunamas savo tėviškėje, atimami iš jo 2 revolveriai, 3 granatos, 50 šovinių ir pundas plečkaitininkų literatūros. Pagaliau teismas, iš pagrindų išnagrinėjęs jo bylą, pripažino kaltu ir nubaudė iki gyvos galvos sunkiajame kalėjime kalėti.

KREPŠIASVAIDŽIO SEZONO ATIDARYMAS

Sausio m. 25 d. žiemos sporto halėj buvo oficialus krepšiasvaidžio sezono atidarymas. Ta proga Kažo pirmininkas plk. Štencelis savo kalboj paskatino draugiškai rungtis ir pasiekti didesnę pažangą už pereitų metų. Po kalbos buvo sužaistos penkios draugiškos — parodomosios rungtynės, kurių rezultatai tokie: LGSF netekusi gerų žaidėjų su neblogo „Grandis“ komanda baigė tik lygiomis — 2:2. LFLS nugalėjo silpną Š. Š. Kovą 9:0, Makabi — JSO 4:0 ir Taurus silpnai žaidžiančią MSK komandą nugalėjo net 14:0. Penktas susitikimas buvo tarp moterų LDS ir JSO komandų, kuris baigėsi lygiomis 4:4.

LEDO RITULIO PIRMENYBIŲ EIGA

Ledo ritulio Kauno pirmenybių pirmo rato rungtynės eina prie galo. Sausio 25 d. JSO nugalėjo Jachtklubą 2:0, sausio 26 d. LGSF nugalėjo Jachtklubą 5:1 ir Taurus Š. Š. Kovą 7:0. Sausio m. 28 d. stipri LFLS nesugebėjo nugalėti JSO ir baigė lygiomis 1:1, o Taurus sukėlė sensaciją, nugalėdamas LGSF 2:1. Draugiškam susitikime Š. Š. Kovas lygiom baigė su KSK 1:1. Pirmam rate liko sužaisti vienos rungtynės LFLS — Taurus. Todėl pirmo rato lentelę įdėsim kitam „Kario“ nr.

LFLS — TAURAS 3:1 (3:0)

Sausio 28 d. LFLS nutarė pažiūrėti kaip žiemą jaučiasi Taurus ir pakvietė draugiškam futbolo rungtynėms ir jas laimėjo 3:1. Taigi, pagal rezultatus, Taurus „jaučiasi“ nekaip..

PRASIDEJO KAUNO KREPŠIASVAIDŽIO PIRMENYBES

Sausio 30 d. prasidėjo Kauno krepšiasvaidžio pirmenybės, kuriose dalyvauja 31 komanda. Jos suskirstytos į A, B ir moterų grupes. Žaidžiama bus žiemos sporto halėj tris kartus per savaitę. Favoritais į nugalėtojus minima „Grandis“, LGSF, ASK ir LFLS. Moterų grupėj daugiausia šansų turi LDS.

„SPORTO TRIBŪNA“ IVEDA KARIUOMENES SPORTO SKYRIŲ

Kas trečiadienį išeinąs sporto žurnalas „Sporto Tribūna“ nuo kito mėn. įveda kariuomenės sporto skyrių, kuriame bus dedama visos informacinės kariuomenės sporto žinios. Retkarčiais bus dedama ir bendro pobūdžio rašinių.

KLAIPĖDOS LIETUVIŲ SPORTO SAJUNGA PERSITVARKĖ

Klaipėdos igulos ir vietos lietuvių sporto sąjunga, visuomenėi žinoma KSS vardu, persitvarkė. Pirmam šių metų visuotinam narių susirinkime priimtas naujo statuto projektas, kuris numato, kad sąjunga tvarkosi vado principu. Narių susirinkime išrenkamas tik vadas — sąjungos pirmininkas, kuris kitus valdybos narius sau pasiskiria. KSS vadu išrinktas kap. Baltrūnas, kuris į valdybą pasikvietė Markūza, jaun. ltn. Namajūna, Bajcra ir virš. Šerj.

Šioje sąjungoje aktyviai dalyvauja ir 7 pėst. pulko kariai, ypač liktiniai puskarininkiai. Bėgime ir futbole KSS sąjunga turi pirmąsias pozicijas. Narių skaičius siekia 500. Pirmas pavasario miško bėgimas numatomas jau kovo mėnesį. Treniruojasi apie 15 karių.

Šiais metais KSS sąjunga yra numachiusi sporto vadovybę suimt į savo rankas visam Klaipėdos krašte. N.

PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS KURSAI

I Mažeikių šaulių rinktinė, vietoj pasitraukusio iš rinktinės valdybos pirmininko pareigų mokyti. Sveilauko, įėjus ir perėmus pirmininko pareigas apskr. komendantui plk. Kaunui, rinktinės veikimas pasidarė žymiai gyvesnis.

Dar visiems atsimentina pr. metų gruodžio mėn. rinktinės surengti dviejų savaitių pirmosios pagalbos sanitarijos kursai, kuriuos baigė per 110 asmenų, o jau š. m. sausio mėn. 21 d. atidarė vėl kitus priešcheminius apsaugos kursus. Pirmąją paskaitą laikė rinkt. v-bos pirm. plk. Kaunas, o š. m. sausio mėn. 25 d. gim. mokyti. Bucevičius.

Trečioji paskaita buvo sausio mėn. 25 d., kurią laikė apskr. ligoninės gydyt. Dakinevičius. Viso bus per 22 paskaitos. Paskaitomis domisi ne tik miesto gyventojai, bet labai daug atsilanko ir iš artimųjų kaimų ūkininkai bei samdiniai. Tik ne-

visada visi gali tilpti į salę ir daug jų pasilieka stovėti koridoriuose, nors apskr. savivaldybės salė yra erdvi ir didelė.

Kai kursai baigsis, visas paskaitas išklaususiems bus išduodami atitinkami pažymėjimai. P. V-tis

MARIJAMPOLIEČIAI LAIMĖJO ANTRAJA VIETA

Marijampolės šaulių rinktinė 1933 Šaulių Sąjungoje sporto atžvilgiu laimėjo II vietą. I vieta teko Raseinių, o III — Kauno šaulių rinktinėms.

Marijampolės rinktinėj I vietą laimėjo 13 Klebiškio, II — 21 Višakio Rūdos ir I d — Kalvarijos š. š. būriai.

Rinktinėje I vietą laimėjo 21 Višakio Rūdos šaulių būrio š. A. Kazlauskas, gavęs 44 tašk., II vietą 6 Kalvarijos š. būrio š. A. Šermukšnis — 31 tašk. ir III v. 44 Igliskėlių š. b. — š. Pr. Turūta — 29 tašk. — jo granatos metimo rek. — 63,55 m.

K. V. K.

VISAI IŠNYKO „GRAUDŽIOSIOS DAINOS“

Paskiausiai Daugailių apylinkėj visiškai išnyko „graudžiosios“ dainos: „penkioliktas metais karas prasidėjo“, „kur tik einu, visur tamsu..“ ir kt. Vietoj jų labai paplito gražios, kariškos dainos: „Sutems tamsi naktuzėlė“, „jau grįžta iš karo tėvynės sargai“ ir t. t. Taip pat jaunimas labai pamėgo politinio dainas (Atsarginiams čia garbė!).

„Kario bendr. — J. Šž.

CIVILINĖ AVIACIJA KARE

Vokiečių žurnalas „Militär - Wochenblatt“ pasakoja apie civilinės aviacijos panaudojimą kare. Pernai, kai japonai puolė kiniečius Zeche's ruože, japonai panaudojo civilinės aviacijos lėktuvus. Buvo mobilizuota arti 10 keleivinių „Fockerio“ tipo F—VII lėktuvų, kurių tarpe buvo ir vienas 3 motorų. Lėktuvai buvo sujungti į vieną eskadrilę, kuriai vadovavo karo lakūnas. Mašinas valdė civiliai lakūnai. Eskadrilė turėjo pristatyti kariuomenės dalims šaudmenų, dangą ir maistą. Tai visa jie turėjo numesti keliais neturtinguose rajonuose, arba ten, kur keliai buvo paplauti potvynių ir liūčių. Tie patys lėktuvai atveždavo į frontą iš užpakalio karininkus, o iš fronto į užpakalį gabendavo sužeistuosius. Civilinės aviacijos lėktuvai įrodė savo tinkamumą. Japonų kariuomenės vadovybė pareiškė, kad ji ir ateityje numato naudoti kare civilinę aviaciją. Japonija turi 150 — 200 civilinės aviacijos lėktuvų.

GYVENTOJŲ % KARIUOMENĖJE

„Deutsche Wehr“ išspausdino paskutiniame savo n-ry lentelę su žiniomis apie įvairias kariuomenes. Įdomu palyginti, koks gyventojų % tarnautja kariuomenėje dabar (taikos metu).

Prancūzija — 1,5. Rumunija — 1,41. Latvija — 1,22. Estija — 1,2. Čekoslovakija — 1,17. Turkija — 1,1. Norvegija — 1,07. Italija — 1,0. Jugoslavija — 1,0. Anglija — 1,0. Švedija — 0,93. Portugalija — 0,92. Belgija — 0,85. Lenkija — 0,83. Danija — 0,8. S. T. R. Sąjunga — 0,79. Lietuva — 0,74. Suomija — 0,71. Ispanija — 0,62. Šveicarija — 0,6. Austrija — 0,56. Bulgarija — 0,5. Olandija — 0,48. Vengrija — 0,4. Jungtinės Amerikos Valstybės — 0,34. Vokietija — 0,15.

IŠLAIDOS KARIUOMENĖMS IŠLAIKYTI

Vokiečių žurnale „Deutsche Wehr“ paskelbta kiek išleidia įvairios valstybės kariuomenei išlaikyti. Bendrame valstybės biudžete karo (krašto apsaugos) ministerijū išlaidos sudaro procentus: Lenkija — 34,38, Prancūzija — 34,00, Italija — 25,15, Turkija — 25,00, Rumunija — 23,00, Čekoslovakija — 23,00, Latvija 22,62, Jugoslavija — 19,80, Lietuva — 19,75, Estija — 19,35, Ispanija — 18,00, Olandija — 16,50, Anglija — 15,40, Suomija — 15,28, Portugalija — 15,00, Šveicarija — 12,00, Danija — 11,00, Švedija — 10,70, Belgija — 10,03, Bulgarija — 10,00, Vengrija — 9,00, Š. A. J. Valstybės — 8,60, S. T. R. Sąjunga — 6,5, Norvegija — 6,3, Vokietija — 4,5, Austrija — 3,5.

KARO AVIACIJOS LĖKTUVAI

(1934 m. sausio mėn.).

Prancūzija — 3000, S. T. R. Sąjunga — 3000, Š. A. J. Valstybės — 2050, Italija — 1015, Lenkija — 1000, Anglija — 927, Ispanija — 500, Turkija — 370, Jugoslavija — 360, Rumunija — 350, Belgija — 300, Olandija — 205, Portugalija — 130, Šveicarija — 125, Danija — 100, Švedija — 97, Čekoslovakija — 85, Norvegija — 83, Lietuva — 80, Latvija — 79, Estija — 74, Suomija — 69.

(Deutsche Wehr, 1934/4).

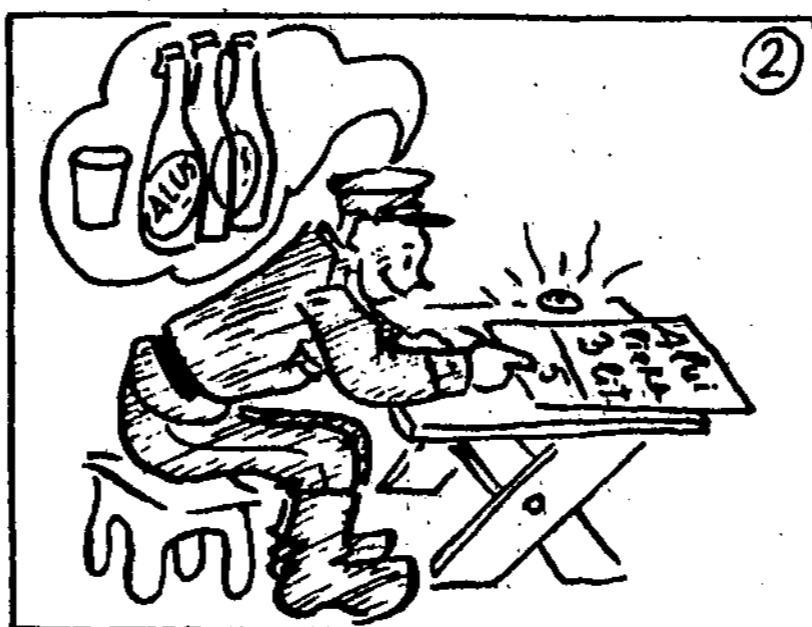

Blaivybė ir švietimas

J. Martinaičio karikatūros. Misinginio Mamonelio tekstas.
(Nuo sausio 28 iki vasario 4 blaivybės savaitė)

1. Šiandie Jonas Yla gavo alga. Tviska sidabrinis penklitis. Kojos suktninį šoka. Valio! Tuoj Yla savo alga subalansuos!

2. Gražino Yla skolos draugui 1 litą. Smulkiems reikalams išleido 1 litą. O trys litai vis tiek dar liko alui.

3. Mielas grandini, užsukim į pulko krautuvę alaus porą ištriūbyt. Neina grandinis, negalima — blaivybės savaitė!

4. Ir nutarė Yla blaivybės išgelbėtus litus paskirti švietimo reikalams. Tuoj jis išsirašys „Kari“. Taip pat padarysiu ir aš!

Žygis pūgoje

Žengia vyrų ilgos voros,
žygi lydi jų daina —
užsimiršta blogas oras,
kad ir siaučia dargana.

Nors ir plėšos baltas vėjas,
beržus lanksto pakely —
mes į tikslą vis artėjam
žalių jėgų kupini.

Mums patinka, kai audringi
ora drumsčia sukuriai —
niekad mums jėgų nestinga:
vyrų esam ir kariai!

Nužygiuosim ilgą kelia,
kai pašauks tėvynė mus,
ir parodysim ką galim
savo gindamį namus..

Mėnuo jau padange rieda,
vakaras toks istabus —
mūsų Kaunas ir Klaipėda,
greit ir Vilnius mūsų bus!..

Kas kad karda kas galanda —
mes vulkaniška ugnis —
nesiduosim joti sprandu —
šūviui šūvis atsakys!

Mūsų eilės suskaitytos,
bet gi jėgos be ribų —
mūs krūtinėj dinamitas
priešo skaičius nesvarbu!

Traukim, broliai, laisvės daina,
mus laimėjimui lydės!
Brolių skundai vis ateina
iš pavergtosios šalies —

Tegu vėtrės ūžia, groja,
siaučia baltą dargana —
kuopa vis tvirtai žygiuoja —
daina jėgos kupina!

Kas kad vėjas nežabotas
kelia dengia pusnėmis —
kas gi kelia gal pastoti,
Kai jaunystė su mumis?! —

Tokie žygiai mums kasdiena
duoda vis naujų jėgų —
kūną grūdina jie pienu
tūkstančių jaunų draugu.

Nes nė tokiam žygiui rengtas,
rengtas Lietuva jauna —
suliėpsnos ugnim padangė —
šūvių nuaidės daina!

Jonas Rackevičius

APIBRĖŽĖ

Viršila: Jaunas kareivis Čiumpa, pasakyk tu man, kas tai yra kulkosvaidis?

Čiumpa: (Iš prigimties poetas) Kulkosvaidis, tamsta viršila, tai kautynių draugas, kurio galinga kalba, lyg tas stebuklingas balzamas, numalšina priešų isikarščiavimus.

Viršila: Kam tiek poezijos, jausmo. Atsakyk man taip, kaip statute parašyta.

Čiumpa: Tamsta viršila, negaliu pakesti, kad statutas tam idealiam ginklui teduoda tokį siaurą ir šablonišką apibrėžimą.

VI. Kietis

MEILĖ VISKA GALI..

— Jei staiga, berneli,
Pavirsčiau smiltele?..
— Aš pėstininku likęs
Vis būčiau su tavim!..

— O jelgti pavirsčiau
Padangių žvaigždele?..
— Lakūnu palikęs
Nuskrisčiau pas tave!..

— Jei imčiau — pavirsčiau
Orakščiaja stirnele?..
— Aš raitininku likęs
Sugaudyčiau tave!..

Jon. Šložn.

Liktinius puskarininkius liečiančių ir jiems reikalingų žinoti įstatymų pakeitimas bei papildymas

1933 m. „Kario“ 32 nr. mano surinktų liktinių puskarininkius liečiančių įstatymų nemaža dalis tais pačiais metais buvo pakeista bei papildyta. Kad šis pakeitimas bei papildymas, naudojantis minėtu rinkiniu, nesudarytu jokių keblumų ir nepatogumų, todėl jį dabar papildau.

LIKINIAMS PUSK. KAREIVIO MAISTO DAVINYS UŽ PINIGUS

(Isak. Kar. Nr. 44 § 5, 1933 m.)

Skelbiu, kad liktiniai puskarininkiai laikinai išvykdami iš dalinio sudėtyje drauge su kareiviais iš savo nuolatinių stovėjimo vietų į poligoną, manevrus ir kitur nenustoja teisės maistpinigių gauti. Tačiau tokiais atvejais likt. pusk. nuo išvykimo dienos turi būti priskiriami mitybai, o už duodamą jiems maistą natūra mokėti nustatytą Isak. Kar. faktinę maisto davinio kainą.

LIKINIŲ PUSK. IR KR. APS. M-JOS CIV. TARN. KAREIVIŲ VIETOSE TAUP. - SKOLINAM. KASŲ TAISYKLIŲ PAKEITIMAS

(Isak. Kar. Nr. 52 § 1, 1933 m.)

Likt. pusk. taupomųjų - skolinamųjų kasų taisyklės (1928 m. Isak. Kar. Nr. 60 § 1 ir 1932 m. Isak. Kar. Nr. 28 § 5 ir Nr. 54 § 6) nuo š. m. rugpjūčio mėn. 1 d. pakeičiamos taip:

Str. 7. Vėsi nariai privalo kas mėnuo įmokėti į taupomą - skolinamą kasą tokius indėlius:

Kategorija	Laipsnis	Mėnesinis indėlis
I—III	—	4 litai
IV	jaun. pusk.	5 „
V	vyr. „	6 „
VI—VIII	viršila	8 „
IX—X	—	10 „
XI—XII	—	12 „

Paleidžiamieji atostogų be išlaikymo gali savo indėlių nemokėti.

Str. 14. Palūkanos už indėlius, privalomuosius ir laisvuosius, apskaičiuojamos kas mėnuo iš 3,6 metinių procentų. Procentai skaitomi tik už pilnus litus ir pridedami pilnais centais prie atatinamųjų nuosavų indėlių.

Str. 21. Paskolos duodamos tik norminės.

Paskolų dydžių lentelė:

Mėnesinis indėlis	Gali gauti paskolos
4	iki 48)
5	„ 600
6	„ 720
8	„ 960
10	„ 1200
12	„ 1440

Str. 33. Paskolos iš taupomosios - skolinamosios kasos duodamos iš 4,8 metinių procentų. Procentai paaimami pradžioje išduodant paskolą, o vėliau išmokant algą, už mėnesį pirmyn po 0,4 procento nuo tikrosios skolos sumos.

Str. 35. Išduotai norminei paskolai padengti, kas mėnuo, mokant algą, išskaitoma po 1/100 dalį str. 21 nustatytos atatinamos paskolos normos.

Str. 35a. Esant reikalui, dalies taupomosios - skolinamosios kasos valdyba gali leisti skolininkui padengti kas mėnuo 1/100 dalį jo paimtos faktiškos paskolos. Tačiau toji mėnesinė išskaita neturi būti mažesnė, kaip skolininko privalomas mėnesinis indėlis.

Str. 52. Sekretoriui už jo darbą skiriamas atlyginimas. Šis atlyginimas eina iš ūkio sumų ir mokamas šiomis normomis: kur kasos narių skaičius siekia iki 40 žmonių — iki 10 litų mėnesiui; toliau už kiekvienus 30 narių daugiau pridedama po 5 litus. 1 narys daugiau laikoma per penkis 30.

Šias pilnas normas sekretoriui galima mokėti tik tada, kada lieka laisvų ūkio sumų; priešingai mokama tik tiek, kiek liks padengus kanceliarijos ir kitas išlaidas. Sekretoriui atlyginimą išmokėti galima kiekviena mėnesį arba metų gale.

PAAIŠKINIMAS APIE IŠSKAITYMUS VALSTYBĖS BIUDŽETUI SUBALANSUOTI

(Isak. Kar. Nr. 60 § 2, 1933 m.)

Paaiškinu, kad taikant vedusių normą, išskaitymams biudžetui subalansuoti, tiems nevedusiems kariams ir civ. tarnautojams, kurie išlaiko savo šeimas — tėvus ir vaikus, neturi reikšmės tas faktas kiek metų amžiaus turi išlaikomieji tėvai ir vaikai.

Pastaba: Š. m. birželio mėn. Finansų M-rio raštas Nr. 13625.

KURO NORMOS VEDUSIEMS

(Isak. Kar. Nr. 3 § 9, 1934 m.)

Nuo š. m. sausio mėn. 1 d. nustatau šias mėnesines kuro normas (U—1—1269 str.):

Eilės Nr.	Kuriam reikalui	Kuro kiekis erdm.
3	Vedusiems liktiniams puskarininkiams, gyvenantiems su savo šeimomis atskiruose butuose, žiemos sezonui maistui gaminti ir butui šildyti ir vasaros sezonui maistui gaminti	2 1

Pastaba: Šaltam orui esant, kūrenimo sezona kareivinėms ir atskiroms patalpoms šildyti pailginus (U—1—1278), tasai prailginimas taikomas ir vedusiems liktiniams puskarininkiams. 1926 m. Kr. Aps. M-rio Isak. Nr. 16 § 1 ir 1929 m. Isak. Kar. Nr. 88 § 7 nuo š. m. sausio mėn. 1 d. nebeveikia.

LIK. PUSK. LEIDŽIAMA VALDIŠKUOSE BUTUOSE ISITAISYTI RADIO APARATUS IR UŽ ATSKIRA ATLYGINAMA APARATAMS NAUDOTIS ELEKTROS ENERGIJA

(Isak. Kar. Nr. 3 § 13, 1934 m.)

Liktiniams puskarininkiams ir civ. ne karininkų vietose tarnautojams, gyvenantiems valstybės butuose ir turintiems teisę be atskiro atlyginimo naudotis elektros energija šviesai, dalies vadui ar įstaigos viršininkui sutikus, leidžiama jų butuose įsitaisyti radio aparatus — imtuvus ir įjungti juos į elektros tinklą.

Už sunaudotą radio aparatams elektros energiją iš radio aparatų savininkų nustatoma imti tokį atlyginimą:

1) Kai bute nėra atskiro elektros skaitiklio ir tokiu būdu radio aparatas įjungtas į elektros tinklą bendro dalies skaitiklio, tai už radio aparato sunaudotą elektros energiją imama po 1 litą mėnesiui nuo kiekvienos radio aparato lempos.

2) Kai bute yra atskiras elektros skaitiklis, tai už suvartotą butui apšviesti elektros energiją (kambariui apšviesti 1 lempa 25 wat. ir virtuvei — 1 lempa 15 wat. žibinant nuo sutemos iki 22 val.) apmokama valdiškomis lėšomis, o už sunaudotą daugiau tos normos elektros energiją apmoka buto gyventojas.

Dalis ar įstaiga pinigų iš radio aparatų vartotojų surenka kas mėnuo ir įneša juos į Lietuvos Banką Kr. Aps. M-jos pajamų sąmatos § 38 str. 5. Virš. A. Valančius

GYVENTOJŲ APSAUGOS PARODA

Prahoj nuo vasario 10 d. organizuojama didžiulė gyventojų apsaugos paroda nuo oro atakų ir dujų. Parodoj bus parodyta visa, ką ligi šiol technika sugebėjo duoti, rengiantis apsaugoti didžiųjų miestų centrus nuo dujų ir oro atakų siaubo (Ceps).

„PRAHOS PAVASARIO“ IŠKILMĖS

Prahoj š. m. liepos mėn. bus surengtos idomos iškilmės, kurios vadinamos „Prahos pavasaris“. Iškilmės susidės iš 100 orkestrų rungtynių, liaudies švenčių ir orkestrų eisenu per miesta.

Tikimasi, kad į tas iškilmes suvažiuos daug žmonių ne tik Čekoslovakų provincijos, bet ir iš užsienio.

BRANGIAUSIAS ŠUO

Brangiausias kaip iki šiol kad žinoma istorijoje už šunį užmokėjo vienas amerikietis šunininkas anglej augintojai Jane Lane. Už šį tiesa, labai gražų gyvulį užmokėjo 3500 dolerių, t. y. po 125 dolerius už svara.

Naujieji leidiniai

AGRON. JONAS KRISČIŪNAS. BITININKYSTĖ

Kaunas, 1933 m. 675 psl. Knygoje 277 piešiniai. Kaina nepažymėta.

Bitininkystė mūsų krašte gana paplitusi, ji mėgstama nuo senovės ir savo plitimui turi visai patogią sąlygą. Tik, deja, ligi šiol bitininkystė tebėra daugumai siaurutė namų ūkio šakelė. Nesudaro didesnio ūkiškos srities objekto, kuris turėtų rinkoj bei eksporte žymesnę vietą. Tai įvyko dėl kelių priežasčių: trūko propagandos, speciališko pasirengimo ir sava kalba tinkamos literatūros.

Bitininkystės literatūra, paskiausiai, rodos, nebeturėtų pagrindo nusiskusti. Be visos eilės brošiūrėlių ir mažesnių knygelių, dabar turim didžiulę kapitalinę agron. J. Kriščiūno knygą, kuri atstos plačiausį kursą apie bites ir jų ūkį.

Nors trumpai meskim žvilgsnį į tos knygos turinį. Pirmiausia apie nauda, kokią mums duoda bitės. Čia nupasakota, kokios naudos turi iš bičių ūkininkai, sodininkai ir daržininkai, kokios naudos duoda bitės laukų augalams ir kaip jos padidina derlių. Tai išanginė knygos dalis.

Toliau eina tokie skyriai: bitė ir jos gyvenimas, kaip sudarytas bičių kūnas, kaip bitės gyvena, aviliai, reikalingiausi bitininko įrankiai, bityno organizavimas, darbai bityne, eiliniai darbai prie bičių, bičių gaminiai (produktai), bičių ligos, bičių kenkėjai, naudingieji bitėms augalai.

Knyga dailiai irišta ir aptaisyta.

Dulakis

A. ŠALČIUVIENĖ-GUSTAITYTĖ. „UŽ JŪRIŲ MARIŲ“. Apsaka. Kaunas. „Spaudos Fondo“ leidinys. 171 psl. Kaina 2 lt.

Apsakos siužetas labai paprastas. Jaunas, 18 metų Lietuvos kaimo vaikinys, vargo slėgiamas, išvyksta ieškoti laimės į Pietų Ameriką. Čia po trumpo klajojimo nepaprastomis aplinkybėmis (išgelbėdamas iš žmogvagių boksininko sūnu) susipažįsta su turtingu boksininku ir kartu su juo apkeliauja visą Pietų Ameriką, Meksiką ir ruošiasi vykti į Nėu-Yorką, bet čia autorė staiga apysaką nutraukia.

Naudėdamasi nuotykių apsakos forma, autorė stengiasi pateikti jaunimui mokslo žinių. Knygutėj populiariškai aprašoma Pietų Amerikos gamta, augmenija, gyvūnija, gyventojai ir jų gyvenimo sąlygos bei papročiai. Yra šiek tiek ir istorinių žinių apie pirmesnius Pietų Amerikos gyventojus.

Autorės tikslas papildyti mūsų negausią mokslo populiariavimo literatūrą, žinoma, pagirtinas. Panašios literatūros savo laiku buvo gausiai parengęs jaunimo mėgstamas Jules Verne. Garsiajam romanistui savo veikaluose visai pavyko sujungti naudingumą su malonumu — mokslą su pramoga. J. Verne romanai įdomūs, pilni intriguojančių nuotykių, o moksliskas elementas visai sutapęs su veiksmo eiga.

Mūsų rašytojai toks knygos tikslas nusisekė daug silpniau. Veiksmas eina per greit, intrigos beveik jokios, veikiantieji asmenys nupiešti labai paviršutiniškai, nesigilinant į jų psichologiją. Todėl kaip veiksmas, taip veikiantieji asmenys atrodo dirbtini, negyvenimiški. Dėl to ir pati knygutė išėjo sausa, nuobodoka.

Vil-tis

KAIP TAUTŲ SAJUNGA IŠSPRENDĖ SARO REIKALUS

Šiomis dienomis pasibaigė Tautų Sąjungos Tarybos sesija. Per šią sesiją buvo galutinai išspręstas Saro srities reikalas. Nutarta plebiscitu (balsavimu) 1935 metais praversti ir tam tikslui išrinkta komisija, į kurią įeina Italijos, Ispanijos ir Argentinos atstovai. Komisijai pirmininkauja italų atstovas Aloisi, kuris buvo pranešėjas šiuo reikalu. Komisija turės surasti priemonių tvarkai palaikyti plebiscito metu, kad būtų išvengtas balsuotojų terorizavimas iš vokiečių nacionalsocialistų pusės, ir parengti pasiūlymą, kuriuo būtų sutrukdytos vokiečių žadėtosios represijos po plebiscito. Kadangi šiuo reikalu Anglija, Prancūzija ir Italija buvo vieningos nuomonės, tai, spaudos nuomone, pavyks jį sutvarkyti ir išvengti eventualių nemalonumų.

AR GALI AUSTRIJA SKUSTI TAUTŲ SAJUNGAI VOKIETIJA

Šiomis dienomis austrų vyriausybė pasinėmė vokiečiams nota, kuria reikalauja sustabdyti ginklų ir lėšų plukdymą į Austriją jos nacionalsocialistams paremti, nes tai nesuderinama su tarptautinės teisės nuostatais. Spaudos žiniomis, jei Austrija negaus iš Vokietijos patenkinamo atsakymo, ji skūs Tautų Sąjungai, nes vokiečių žygiai yra Tautų Sąjungos pakto sulaužymas. Tuomet galėtų kilti rimtas tarptautinis kivirčas. Pagal tarptautinės teisės nuostatus Austrija gali tai padaryti, nes formaliai Vokietija, nors ir išstojusi iš Tautų Sąjungos, bet per dvejus metus (pagal Tautų Sąjungos pakta) privalo vykdyti visus nuostatus.

Be to, Dollfussas ir valstybės viduje smarkiai kovoja su hitlerininkais. Jis šiomis dienomis pareiškė, kad jo kantrumas buvo suprastas, kaip silpnybė, bet ateity kovos su hitlerininkais be atodairos.

Redakcijos atsakymai

J. Baltučiu. Už Tamstos honorarą išėjo tik vienam mėnesiui „Karys“.

Žvangučiui. Honoraras mokamas pagal komisijos įkainojimus.

Lili-arui. Atsiustas piešinys netiks. Abejojame ar tinkamą viršelį sugebėsite nupiešti. Ir atsiusto piešinio matyt, kad dar daug toj srity reikia padirbėti.

J. K. „Sužeistasis arabas ir jo arklys“ jau yra buvęs „Karys“. Nebedėsime.

K. Kasperavičiui. Sieninis kalendorius duodamas tik užsi-mokėjusiems už visų metų prenumeratą. Tamstai negalėsime išsiųsti.

Rimgaudui. Prašome rašinėti. Jeigu tiks, įdėsime. „Kari“ pradėsime siuntinėti, kai bus kas nors Tamstos įdėta.

P. Virkučiui. Nėra tradicijos ninėti 12 metų sukaktį. Tegul palaukia iki 15 metų.

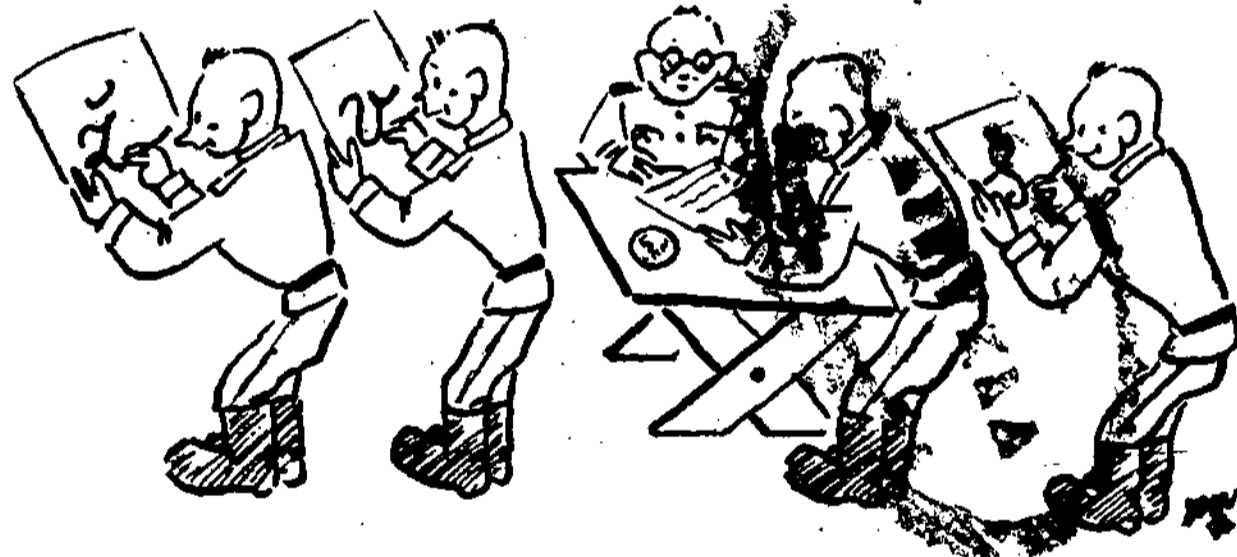
Galvosūkių 3 nr. sprendimas

$K + aras = karas$

Gerai išsprendė: 1) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 2) v. p. J. Preibys (KPM); 3) L. Briedis (VS); 4) eil. V. Griauzdė (av.); 5) A. Samušis (V); 6) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 7) j. p. P. Bėčius (pion. b.); 8) eil. A. Gudelis (pion. b.); 9) A. Gavėlis (A); 10) V. Paliušis (K.); 11) j. s. p. J. Davailis (1 p. p.); 12) Bern. O-tas (Us.); 13) V. Gulmanas (K.); 14) eil. J. Petrauskas (av.); 15) J. Astrauskas (Nsd.); 16) j. p. Ign. Budrevičius (pion. b.); 17) Al. Tuinyla (K.); 18) N. Binderis (Kb.); 19) eil. V. Raila (ryš. b.); 20) M. Gaižutis (KT); 21) v. p. Radavičius (ryš. b.); 22) B. Biteris (Als.).

Galvosūkis 5 nr.

(Vert. 1 tšk.)

Ispėkite, ka tai reiškia.

„JAUNŪJŲ PASAULIS“ vėl eina

Po dviejų metų pertraukos, nepartinis jaunuomenės žurnalas „JAUNŪJŲ PASAULIS“ vėl atgaivinamas ir išeis kiekvieno mėnesio 15 ir paskutinę dieną. Viršeliai ir tekstas bus spalvoti. Metams kaštuoja 5 litai, pusei metų 2,50 lt. Trumpesniam laikui, kaip pusei metų, prenumerata nepriimama. Pinigus ir rankraščius siųsti:

„Jaunųjų Pasaulis“, Kaunas, pašto dėžė 301